NANSEN NOTE 2025-3

Personen met een internationaal beschermingsstatuut in Griekenland: analyse van de Nederlandstalige rechtspraak van de RvV

De NANSEN NOTE is een thematische tool die zich richt tot praktijkjuristen en advocaten die asielzoekers bijstaan. Ze kadert en analyseert de juridische praktijk die invloed heeft op de toegang tot en het effectief genieten van internationale bescherming evenals op het recht op vrijheid en beschermingsstandaarden in detentie. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbaarheid, detentie en effectieve toegang tot kwaliteitsvolle juridische bijstand.

Auteur: Iene Maveau en Lauren Van den Berghe (stagiair)
Redactie: Julie Lejeune en Alice Sinon

Inhoudsopgave

Samenvatting 1
1. Inleiding 2
2. De huidige staat van bescherming in Griekenland: landeninformatie 3
2.1. Toegang tot de arbeidsmarkt 4
2.2. Toegang tot onderwijs 8
2.3. Toegang tot sociale bescherming 10
2.3.1 Belemmeringen bij de toegang tot sociale bescherming 10
2.3.2 Soorten sociale voordelen 11
2.4. Toegang tot gezondheidszorg 13
2.5. Toegang tot huisvesting 15
2.6. Gezinshereniging 18
3. Analyse van Nederlandstalige rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen 19
3.1. Methodologie 19
3.2. Relevante juridische begrippen 20
3.2.1 Artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° Vw. en het beginsel van wederzijds vertrouwen 20
3.2.2 Samenwerkingsplicht 22
3.2.3 Bijzondere kwetsbaarheid 23
3.3. Analyse van de rechtspraak van de RvV: inhoud van het begrip bijzondere kwetsbaarheid 25
3.3.1 Verblijfsdocumenten 25
3.3.2 Beschermingsstatus 31
3.3.3 Gezondheidstoestand: medische en psychotherapeutische attesten 32
A. Belang van medische en psychotherapeutische attesten 32
B. Talrijke tekortkomingen in de therapeutische ondersteuning van statushouders met psychische problemen 34
C. Factoren die de waarde van een medisch attest kunnen inperken 34
- Ouderdom van het attest 35
- Reikwijdte van de diagnose en link met situatie in Griekenland 35
- Gebrek aan objectieve vaststellingen 35
3.3.4 Inspanningsvereiste integratie 36
3.3.5 Hoger belang van het kind 38
3.3.6 Racisme en mishandeling 38
4. Conclusie 39

Samenvatting

Deze NANSEN Note focust op verzoekers om internationale bescherming in België die reeds een beschermingsstatuut hebben in Griekeland.

Het **eerste deel** van deze Note vormt een inleiding en schetst de situatie van deze specifieke groep van verzoekers om internationale bescherming in België.

In het **tweede deel** analyseert NANSEN de situatie van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland aan de hand van verschillende referentiepunten, namelijk toegang tot de arbeidsmarkt, onderwijs, sociale bescherming, gezondheidszorg, huisvesting en gezinshereniging.

Het **derde deel** bevat een analyse van de Nederlandstalige rechtspraak van de RvV in verband met verzoekers om internationale bescherming in België die reeds een beschermingsstatuut hebben in Griekeland. Volgens artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de wet van 15 december 1980 kan het CGVS een verzoek om internationale bescherming niet-ontvankelijk verklaren als de verzoeker al internationale bescherming geniet in een andere lidstaat van de EU. Desondanks werd een aanzienlijk aantal van deze niet-ontvankelijkheidsbeslissingen in 2024 echter vernietigd door de RvV en terugverwezen naar het CGVS, als gevolg van de steeds precairdere levensomstandigheden in Griekenland voor personen die er internationale bescherming genieten. Na een voorstelling van de methodologie van deze rechtspraakanalyse, worden drie relevante juridische begrippen toegelicht (wederzijds vertrouwen, samenwerkingsplicht en bijzondere kwetsbaarheid) die de RvV als richtsnoer hanteert wanneer ze geconfronteerd wordt met verzoeken om internationale bescherming van personen die reeds een beschermingsstatuut hebben in een andere lidstaat. Ten slotte analyseert NANSEN de rechtspraak van de RvV om de omstandigheden te begrijpen waarin een persoon die internationale bescherming geniet in Griekenland, toch zijn verzoek om bescherming in België ontvankelijk kan laten verklaren. Er wordt bijgevolg nagegaan welke elementen door de RvV worden meegenomen bij de beoordeling van de bijzondere kwetsbaarheid van een persoon.

1. Inleiding

De afgelopen jaren is Griekenland verantwoordelijk geworden voor de behandeling van een aanzienlijk aantal verzoeken om internationale bescherming:

> *"The Commissioner acknowledges the **challenges posed by arrivals of asylum-seeking and migrant people, in view of Greece's geographical location and the persistently insufficient levels of European solidarity**. Greece also faces an **evolving context, with new routes to Crete and Rhodes emerging**. Against this background, the Commissioner welcomes the Greek authorities' cautious approach regarding the status of Syrian asylum seekers (see the Commissioner's statement of 10 December 2024)."*[1]

Ten gevolge hiervan zijn en blijven de levensomstandigheden voor personen die internationale bescherming genieten in Griekenland erg moeilijk. In 2024 stelden Refugee Support Aegean en Pro Asyl in de inleiding van hun rapport over de toegang tot documenten en sociale rechten voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland:

> *"**Refugees in Greece face chronic legal and practical obstacles to access to documents and socio-economic rights**. These barriers, coupled with a **policy expecting immediate autonomy and self-sufficiency**, expose many holders of international protection to **situations of homelessness and destitution**. Beneficiaries of international protection in Greece have **no effective remedy** against violations related to deprivation of socio-economic rights and to destitution.*
>
> *These conditions continue to **create potent risks of breach of the minimum standards set by Article 3 of the European Convention on Human Rights (ECHR) and Article 4 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union** according to jurisdictions throughout Europe. Against this backdrop, the European Commission has launched infringement proceedings against Greece under Letter of Formal Notice INFR(2022)2044 for poor implementation of the Qualification Directive as regards the content of international protection granted."*[2]

In een recente update van dit rapport van maart 2025 wordt dit nog duidelijker gesteld:

> *"**The past year in particular was marked by a near-total halt of basic services for refugees in Greece: withdrawal of interpretation services in camps; persisting shortages in medical and psychosocial personnel; complete suspension of the monthly financial allowance granted to asylum seekers, to name a few**. **Chronic weaknesses in funding and programme management** on the part of the Ministry of Migration and Asylum have led to "severe gaps in services due to framework contract interruptions (e.g., interpretation, transportation, and cash assistance)" with direct, nefarious repercussions on the tens of thousands of people obtaining international protection and on their prospects of integration in the country.*
>
> ***Despite persisting, chronic challenges described throughout this report, the Greek state retains its policy of demanding immediate autonomy and self-***

[1] COE, *Greece: the Commissioner calls for accountability for human rights violations committed at the borders and intensified efforts to honour the human rights of Roma*, 11 februari 2025.
[2] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 4.

> ***sufficiency of beneficiaries of international protection.*** *People are still expected to vacate the accommodation places they occupied in camps during their asylum process within 30 days of getting asylum. Material reception conditions are immediately ceased upon issuance of a positive asylum decision (see Housing).*"[3]

In 2020 heeft NANSEN geanalyseerd hoe met verzoeken om internationale bescherming van personen die reeds een beschermingsstatuut hebben in een andere lidstaat van de Europese Unie (hierna: EU) moet worden omgaan.[4] Daarbij voegde NANSEN ook een analyse van de landeninformatie met betrekking tot de situatie voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland.[5]

Hier geeft NANSEN een update van deze analyses. Er wordt dus ten eerste dieper ingegaan op de beschikbare informatie over de situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland. Ten tweede worden de leidende principes besproken in verband met de behandeling van verzoeken om internationale bescherming van personen die reeds een beschermingsstatuut hebben in een andere lidstaat.

Door onder andere de precaire situatie voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland beslissen sommigen van hen om het land te verlaten en in een andere EU-lidstaat internationale bescherming te zoeken. In principe is dergelijk verzoek om internationale bescherming onontvankelijk. Er geldt immers een weerlegbaar vermoeden dat een begunstigde van internationale bescherming geen nood meer heeft aan bescherming in een andere lidstaat.

Uit een analyse van de Nederlandstalige rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (hierna: RvV) blijkt echter dat een groot aantal van de niet-ontvankelijkheidsbeslissingen in 2024 vernietigd werd en terugverwezen werd naar het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen (hierna: CGVS), als gevolg van de steeds precairdere levensomstandigheden in Griekenland voor personen die er internationale bescherming genieten. Deze rechtspraak wordt dan ook verder inhoudelijk onderzocht in deze Note.[6]

2. De huidige staat van bescherming in Griekenland: landeninformatie

Hoofdstuk VII van de Kwalificatierichtlijn beschrijft de rechten van personen die internationale bescherming genieten, zoals die ook zijn vastgelegd in het Verdrag van Genève.[7] De Kwalificatierichtlijn streeft naar gelijke behandeling van begunstigden van internationale bescherming en onderdanen van het EU-land waar zij verblijven. In het arrest *Ibrahim*

[3] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025, p. 3.
[4] NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020.
[5] NANSEN, *Addendum NANSEN Note 20-2 : Situation des bénéficiaires de protection internationale en Grèce*, 2020.
[6] NANSEN heeft ook een analyse gemaakt van de Franstalige rechtspraak van de RvV en zal deze analyse later publiceren in een Franstalige NANSEN Note.
[7] Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming.

bevestigt het Hof van Justitie van de EU (hierna: HvJ) deze verplichting tot gelijke behandeling.[8]

In theorie hebben personen die internationale bescherming genieten in Griekenland dus recht op dezelfde behandeling als Griekse onderdanen. De Griekse Asielcode bepaalt dan ook dat begunstigden van internationale bescherming toegang zouden moeten hebben tot dezelfde voordelen als Griekse burgers en dezelfde sociale bijstand zouden moeten krijgen.[9]

Uit een gedetailleerde analyse van rapporten over de situatie voor personen die internationale bescherming genieten in Griekenland, blijkt echter dat deze bepaling van de Griekse Asielcode in de praktijk niet wordt nageleefd:

> *"Beneficiaries of international protection in Greece continued to face **significant challenges owed to administrative barriers and to severe delays in the issuance of necessary documentation for their access to basic rights** e.g. health care, housing, social assistance, employment and even legal representation under equal conditions to Greek nationals."*[10]

In dit onderdeel van de nota evalueert NANSEN dan ook de situatie van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland in de realiteit, aan de hand van verschillende referentiepunten, namelijk toegang tot de arbeidsmarkt, onderwijs, sociale bescherming, gezondheidszorg, huisvesting en gezinshereniging.

2.1. Toegang tot de arbeidsmarkt

Wat werkgelegenheid betreft, voorziet de Griekse Asielcode in gelijke behandeling van personen die internationale bescherming genieten en Griekse burgers. Artikel 26 voorziet namelijk in automatische en volledige toegang tot de arbeidsmarkt voor erkende vluchtelingen en houders van subsidiaire bescherming, onder dezelfde voorwaarden als Griekse burgers en zonder de verplichting om een werkvergunning te verkrijgen.[11]

In de praktijk blijkt de situatie echter anders te zijn. De vaststellingen die NANSEN 5 jaar geleden deed, blijven vandaag de dag relevant: begunstigden van internationale bescherming in Griekenland worden geconfronteerd met bijkomende obstakels om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt.[12] Deze belemmeringen, zoals **een gebrek aan taalkennis en het ontbreken van een sociaal netwerk**, worden **niet aangepakt door de overheid**. Er is met andere woorden een **gebrek aan integratieprogramma's**:

> *"The **implementation of adequate integration programmes is of crucial importance**, in order to improve the inclusion prospects of asylum seekers and refugees in Greek society. However, despite the significant number of people who have received international protection in recent years, there is a **lack of national, state-run programmes implemented in conjunction with civil society organisations**. On the contrary, apart from some initiatives at the level of*

[8] HvJ 19 maart 2019, gevoegde zaken C-297/17, C-318/17 et C-428/17, ECLI:EU:C:2019:219, *Ibrahim, Sharqawi e.a., en Magamadov*, § 93.
[9] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023.
[10] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 5.
[11] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 270.
[12] NANSEN, *Addendum NANSEN Note 20-2 : Situation des bénéficiaires de protection internationale en Grèce*, 2020.

> *Municipalities, and specifically through the Cities Network (…) to a large extent,* ***integration initiatives have been left to the limited capabilities of civil society organisations****."*[13]
>
> *"(…)* ***high unemployment rates and further obstacles*** *that might be posed by competition with Greek-speaking employees,* ***prevent the integration of beneficiaries into the labour market****. Third-country nationals remain over-represented in the relevant unemployment statistical data."*[14]

Een uitzondering op het in bovenstaand citaat vermeld gebrek aan nationale integratieprogramma's was het HELIOS-programma ("Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection")[15]:

> *"The "Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection" (HELIOS) programme has been funded by the Ministry of Migration and Asylum since 1 January 2022 "through successive extensions" of funding, and is implemented by the International Organisation for Migration (IOM) in cooperation with non-governmental organisations. The programme has been in operation since 1 July 2019 and is the* ***only official integration programme in operation in Greece****. Many recognised refugees and asylum seekers do not have access thereto as they do not meet the eligibility requirements.*
>
> ***HELIOS provides services to refugees for a maximum period of twelve months from their recognition.*** *This includes support to recognised refugees' housing by providing subsidies to those who have secured housing, Greek language and other integration courses, as well as employment support for integration into the labour market."*[16]

Dit programma bood diensten aan begunstigden van internationale bescherming voor een periode van maximaal twaalf maanden na hun erkenning, gericht op het bevorderen van hun zelfstandigheid.[17] Dit omvat steun voor de huisvesting van erkende vluchtelingen door het verstrekken van subsidies aan degenen die een woning hebben bemachtigd, Griekse taal- en andere integratiecursussen, evenals werkgelegenheidssteun voor integratie in de arbeidsmarkt. Echter, bepaalde toelatingscriteria zorgden ervoor dat veel begunstigden van internationale bescherming geen toegang krijgen tot deze hulp:

> *"Despite its importance, however, the programme can only provide support to people who have received international protection from 2018 onwards, who can only access the aforementioned aid if they have previously lived in state-run accommodation, while cases that do not meet the above criteria are examined, upon referral or direct contact with HELIOS staff (…)* ***Based on the eligibility criteria, a significant number of***

---

[13] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, p. 5.
[14] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 270.
[15] Voor meer informatie over het HELIOS-programma, zie: Refugee Support Aegean, *Recognised refugees in Greece left without even minimal support after new interruption of HELIOS programme*, 22 januari 2024; CHOOSEHUMANITY, *Quelles perspectives pour les bénéficiaires d'une protection internationale en Grèce ?*, 2 mei 2021.
[16] Refugee Support Aegean, *Recognised refugees in Greece left without even minimal support after new interruption of HELIOS programme*, 22 januari 2024.
[17] *Ibid.;* Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, pp. 5-6.

> ***refugees, including those who may already have taken greater initiative for autonomous living on their own (e.g. finding their own place to stay while waiting for the decision on their asylum claim), cannot be supported by the programme, while at the same time, questions arise as to its smooth continuation**."*[18]

Naast belemmeringen bij de toegang tot het programma, zijn er problemen met de uitvoering van het programma.[19] Zo zijn er al meerdere onderbrekingen van dit programma geweest:

> *"In recent months there have been **significant, persistent problems in its implementation, as well as sporadic interruptions in the operation of the programme due to repeated interruptions of its funding on the part of the Ministry.***
>
> *Specifically, the programme was **suddenly frozen on 1 October 2023. It briefly resumed and was suspended again in November**. As a result no new registrations of recognised refugees are accepted. (…)*
>
> *At the **beginning of December, the renewal of the funding for the programme until 31 December 2023 was announced. However, throughout the month of December, the programme was implemented without allowing any new registrations** of beneficiaries and without providing any rental subsidies. According to a clarification we received from IOM on 8 December regarding the case of Moharam*, "Until confirmation of the continuation of the programme from 1 January 2024 onwards, the provision of some of the programme services such as integration classes and acceptance of new rental agreements will remain inactive."*
>
> ***As of 1 January 2024, the programme has been suspended again due to lack of funding.** According to an IOM statement: "due to interruption in project funding, the provision of all HELIOS services will be suspended as of 1 January 2024 until further notice.""*[20]

Bovendien blijkt uit de meest recente informatie dat het HELIOS-programma op 30 november 2024 officieel afgelopen is. De nieuwe versie van het programma, HELIOS+, is formeel aangekondigd, maar is op het moment van schrijven nog niet uitgerold:

> *"The "Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection and Beneficiaries of Temporary Protection" (HELIOS) programme **officially came to an end on 30 November 2024**. The programme, implemented by the International Organisation for Migration (IOM) in partnership with several non-governmental organisations, had already stopped receiving new enrolments and discontinued most essential services as of 1 September 2024.*
>
> ***The new iteration of the programme, HELIOS+, has been formally announced but has not been rolled out at the time of writing.** Beneficiaries of international protection who wish to receive integration support are therefore still instructed to await*

[18] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, p. 6.
[19] Refugee Support Aegean, *Refugee camps in mainland Greece*, juni 2024, pp. 23-24.
[20] Refugee Support Aegean, *Recognised refugees in Greece left without even minimal support after new interruption of HELIOS programme*, 22 januari 2024.

official announcements on the Ministry of Migration and Asylum website regarding the availability of a new programme."[21]

Daarnaast zijn er ook **administratieve obstakels** bij de toegang tot de arbeidsmarkt. Een belangrijk knelpunt is het verkrijgen van het "Tax Identification Number" (AFM). Volgens IOM beschikte in december 2021 slechts 47,7% van de personen die internationale bescherming genieten over een AFM.[22] Nochtans is het AFM essentieel voor toegang tot de arbeidsmarkt, sociale bijstand en andere voorzieningen:

> *"The Tax Identification Number (Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, AFM) is* ***a prerequisite for acts such as opening of a bank account, rental of property and access to the labour market and social assistance in Greece****, including under the HELIOS programme mentioned below.*
>
> *Individuals wishing to register with a Tax Office (…) with a view to obtaining AFM are required to certify their residence address through a certificate from a reception centre, an electricity bill or a copy of a rental contract in their name. Accordingly,* ***beneficiaries of international protection who do not hold a residence certificate and/or are homeless are unable to obtain AFM****."*[23]
>
> *"Il n'existe* ***pas de programmes publics d'insertion sur le marché du travail****. Pour pouvoir travailler légalement, il est obligatoire de s'inscrire auprès du fonds de sécurité sociale (EFKA). Il faut pour cela présenter un passeport, car le fonds de sécurité sociale ne reconnaît pas l'autorisation de séjour ADET comme preuve suffisante d'identité pour obtenir un numéro de sécurité sociale (AMKA). Il convient donc d'abord de demander un document de voyage. En outre, l'accès au marché du travail grec est* ***conditionné à l'existence d'un numéro d'identification fiscale (AFM)*** *et à l'ouverture d'un compte en banque,* ***ce qui exclut également du marché du travail, sur le plan purement formel, de très nombreuses personnes ayant droit à une protection****."*[24]

Een andere belemmering voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland is **het gebrek aan bewijs van hun vaardigheden en/of kwalificaties** in de sector waarin ze vóór hun aankomst in Griekenland werkten. Door de omstandigheden waarin vluchtelingen hun land moeten verlaten, is het vaak immers onmogelijk om alle benodigde documenten mee te nemen:

> *"Often, due to the circumstances that force refugees to leave their homes, they are* ***unable to have all their documents with them, including those proving their education and/or professional skills****. At the same time, they* ***face difficulties in obtaining copies of these documents in Greece****, although there is a European*

[21] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025, p. 29.
[22] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, p. 7.
[23] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 19.
[24] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 8.

Qualifications Passport for Refugees (EQPR), which could be used for the recognition of studies from third countries outside the EU."[25]

Daarenboven schrikt het proces van legalisatie van diploma's de Griekse werkgevers af:

> *"However, a major deterrent is the **difficulty of verifying legal documents** for 73% of businesses, and the need for the involvement of the employer in supporting applicants and refugees to receive AFM, AMKA or to open a bank account. **Seven out of ten companies consider the legality verification process as an obstacle.***
>
> *This situation **discourages employers who wish to hire asylum seekers and refugees, given that if they hire people without all the necessary supporting documents, they risk receiving sanctions** such as fines, partial or full exclusion from public benefits, aid or subsidies, including nationally-managed EU funds, exclusion from all public procurement, or the closure of the company's premises."*[26]

Bovendien vinden werkgevers het **moeilijk om erkende vluchtelingen evenals personen die een subsidiaire beschermingsstatus hebben in dienst te nemen vanwege hun onzekere en onstabiele situatie.** Ze hebben het gevoel dat zij voortdurend het risico lopen Griekenland te verlaten:

> *"According to a recent survey of companies' attitudes towards the employment of refugees/immigrants, there is a **perception of unstable residence of the refugee population**, whereby, the possibility of leaving Greece and relocating elsewhere is commonplace. This fact **makes 66% of the companies reluctant to hire refugees**."*[27]

Tot slot moet worden opgemerkt dat **vrouwen** die internationale bescherming genieten nog **meer moeilijkheden ondervinden bij het vinden van een job:**

> *"Refugee women **face consistently lower employment rates** than their male counterparts and particularly miss out on the rapid increase in employment that men experience in the first years after their arrival in the host country. According to studies, refugee women are often **excluded from the job market** from the reception stage. Most measures aim at the integration of refugees living in formal government structures and receiving financial support, where the man is considered as the reference of the family and the person who receives support, such as financial assistance."*[28]

2.2. Toegang tot onderwijs

Wat de toegang tot onderwijs betreft, zijn **kinderen die internationale bescherming genieten** verplicht om onder dezelfde voorwaarden als nationale onderdanen naar het basis- en secundair onderwijs van het openbare onderwijssysteem te gaan.[29]

Het officiële aantal kinderen dat internationale bescherming geniet en formeel onderwijs volgt, is niet bekend. Volgens een enquête uitgevoerd in 2024 onder personen die internationale

[25] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, p. 10.
[26] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece,* maart 2022, p. 10.
[27] *Ibid*.
[28] *Ibid*., p. 11.
[29] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, pp. 271-272.

bescherming genieten, bedraagt het percentage leerplichtige kinderen die bij hun familie woont en formeel onderwijs volgt 57%.[30]

Volwassen begunstigden van internationale bescherming hebben in principe het recht om opleidingen te volgen en zich aan te sluiten bij het Griekse schoolsysteem onder dezelfde voorwaarden als onderdanen van derde landen.[31]

Voor de **erkenning van buitenlandse universitaire diploma's** gelden uiterst strikte vereisten. De overgrote meerderheid van personen die internationale bescherming genieten, kan hier onmogelijk aan voldoen, waardoor zij hun studies niet kunnen voortzetten:

> *"To date, the D.O.A.T.A.P – Hellenic National Academic Recognition and Information Centre (Hellenic NARIC), the official body of the Hellenic Republic for the academic recognition of titles and qualifications awarded by foreign Higher Education Institutions has **not provided any exceptions from its extremely strict requirements for the recognition of university degrees of beneficiaries of international protection**.*
>
> *The **following requirements must be met and submitted**: a legally certified copy of High School Diploma and translation in Greek; a legally certified copy of the degree to be recognised and its official translation in Greek; a legally certified copy of the official transcript of records (grades from all subjects and from all the years of study, signed and stamped by the University, stating the date of award) and its official translation in Greek; the University Certificate. Moreover, L. 4957/2022 establishes the National Register of Recognised Higher Education Institutions of Foreign Countries and the National Register of Types of Degrees of Recognised Higher Education Institutions of Foreign Countries, which includes **extremely difficult conditions to be met by the refugees for the inclusion of their universities in it**. These requirements are **impossible to be met by the vast majority of beneficiaries of international protection. Thus, most of them cannot continue their education in their field of studies**."*[32]

Daarnaast, wat betreft onderwijs, worden er een aantal **Griekse taalcursussen** aangeboden in Griekenland door universiteiten, middenveldorganisaties en centra voor beroepsopleiding. In de praktijk blijkt echter dat de meeste begunstigden van internationale bescherming geen dergelijke taalcursussen krijgen:

> *"A number of Greek language classes are provided by universities, civil society organisations and centres for vocational training. However, as noted by UNHCR, **'Most refugees do not benefit from language courses or integration programs in Greece'**."*[33]

Als we kijken naar de cijfers van een enquête dat in 2024 werd uitgevoerd door UNHCR, zien we dat slechts zeven procent van de respondenten beweert vloeiend Grieks te spreken.[34] 54 procent van de begunstigden van internationale bescherming zei dat ze nooit een cursus Grieks hadden gevolgd:

[30] UNHCR, *Key Findings on 2024 Protection Monitoring of Refugees in Greece*, maart 2025.
[31] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 272.
[32] *Ibid.*, p. 273.
[33] AIDA, *Country report: Greece – 2021 update*, 2022, p. 248.
[34] UNHCR, *Key Findings on 2024 Protection Monitoring of Refugees in Greece*, maart 2025.

> *"**Nearly half of the refugees interviewed do not speak Greek** whereas only 30% of refugees have taken Greek language courses. The **main reasons cited for not enrolling in Greek language courses are the lack of information about available classes and the unavailability of the classes themselves**."*[35]

2.3. Toegang tot sociale bescherming

2.3.1 Belemmeringen bij de toegang tot sociale bescherming

Volgens de Griekse Asielcode moeten personen met internationale bescherming en Griekse burgers zonder onderscheid gelijke toegang hebben tot sociale bescherming en bijstand.[36] In de praktijk is dit echter vaak niet het geval. Niet alle personen met internationale bescherming hebben daadwerkelijk toegang tot sociale rechten en uitkeringen.

In de praktijk worden begunstigden van internationale bescherming immers vaak geconfronteerd met **bureaucratische** belemmeringen die geen rekening houden met het feit dat zij bepaalde documenten, zoals bewijs van gezinssituatie, geboorteakten of diploma's, niet kunnen voorleggen.[37] In feite is het voor begunstigden van internationale bescherming bijgevolg erg moeilijk, zo niet onmogelijk, om aan bepaalde voorwaarden te voldoen, wat hun toegang tot sociale voorzieningen sterk beperkt:

> *"**Les conditions d'octroi de diverses prestations sociales sont conçues de telle sorte qu'elles excluent de facto les personnes bénéficiant d'un statut**, une discrimination qui a également été critiquée par la Commission européenne."*[38]

Daarnaast **weigeren ambtenaren** soms om hen de voorziene uitkeringen toe te kennen, wat in strijd is met het beginsel van gelijke behandeling, zoals vastgelegd in de Griekse en EU-wetgeving.[39]

In sommige gevallen kan toegang tot sociale rechten ook worden verhinderd door **de moeilijkheden bij het verkrijgen van een sociaal zekerheidsnummer (AMKA)**. Het AMKA is namelijk een voorwaarde voor toegang tot sociale uitkeringen. Om een AMKA te ontvangen, moeten de begunstigden van internationale bescherming een geldige verblijfsvergunning (ADET) hebben. Door aanzienlijke vertragingen bij de afgifte of verlenging van deze ADET moeten begunstigden echter wachten voordat ze hun AMKA krijgen toegewezen[40]:

> *"Therefore, the systematic protracted **delays in the ADET renewal procedure carry risks of deactivation of AMKA for beneficiaries of international protection** through no fault of their own. This has serious **repercussions on their access even to acquired rights and benefits such as employment or health care**."*[41]

> *"Il est possible de demander **un numéro de sécurité sociale AMKA** auprès de n'importe quel office de la population, à **condition de disposer d'une autorisation***

---

[35] *Ibid.*
[36] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 273.
[37] AIDA, *Country report: Greece – 2021 update*, 2022, p. 249.
[38] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 9.
[39] AIDA, *Country report: Greece – 2021 update*, 2022, p. 249.
[40] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, pp. 20-21.
[41] *Ibid.*

> ***de séjour ADET**, d'une adresse de correspondance et d'un numéro d'identification fiscale AFM.*
>
> *La délivrance d'un grand nombre de documents est soumise à **des conditions tellement strictes** et dépend parfois aussi étroitement de l'existence d'autres documents que dans la pratique, **très peu de personnes bénéficiaires d'une protection internationale sont en mesure de remplir les conditions requises**. En conséquence, elles ne peuvent de fait **pas exercer leurs droits sociaux fondamentaux**.*
>
> *Une attestation de résidence (dans certains cas une adresse de correspondance suffit) est par exemple nécessaire pour obtenir un numéro d'identification fiscale (AFM) ; ce numéro est quant à lui une condition préalable à l'ouverture d'un compte bancaire, à la conclusion d'un contrat de bail, à l'accès au marché du travail et à l'obtention d'un numéro de sécurité sociale (AMKA). Ce dernier est nécessaire pour accéder aux soins de santé et au marché du travail. Afin d'obtenir un numéro de sécurité sociale, un permis de séjour valide et une adresse de correspondance sont exigés en plus du numéro d'identification fiscale."*[42]

Ten slotte kunnen ook "**technische fouten**" ervoor zorgen dat begunstigden van internationale bescherming maandenlang geen documenten verkrijgen en dus ook geen toegang hebben tot sociale rechten.[43]

2.3.2 Soorten sociale voordelen

Er bestaan in Griekenland verschillende soorten van sociale voordelen. Zo heeft de Griekse overheid **verschillende toelagen** ingevoerd, zoals een huisvestingstoelage, een toelage voor alleenstaande moeders, een toelage voor alleenstaande kinderen en een toelage voor studenten. In de praktijk hebben personen die internationale bescherming genieten echter zelden toegang tot deze toelagen, onder meer vanwege strikte verblijfsvoorwaarden waaraan zij moeilijk kunnen voldoen:

> *"Housing allowance: Housing allowance is provided to families that can demonstrate **five years of permanent, uninterrupted and legal stay in Greece**. As a result, the **majority of beneficiaries of international protection are excluded from this benefit**.*
>
> *Single mother allowance: The allowance for single mothers is provided to those who can **provide proof of their family situation e.g. divorce, death certificate, birth certificate. With no access to the authorities of their country, many mothers are excluded because they cannot provide the necessary documents.***
>
> *Single child allowance: The single child support allowance replaced the pre-existing housing allowance and is provided explicitly to refugees or beneficiaries of subsidiary protection, that can **demonstrate five years of permanent, uninterrupted and legal stay in Greece**.*

---

[42] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 9.
[43] Refugee Support Aegean, *Deported to destitution: Refugee women remain undocumented four months after return from Sweden to Greece*, 6 oktober 2022.

> *Birth allowance: The birth allowance is granted to any mother who is legally and permanently residing in Greece and amounts to € 2,000 for every child born in Greece. Third country nationals are entitled to receive this allowance if they can demonstrate* ***12 years of permanent stay in Greece****. Exceptionally for the births that will take place in the years 2020-2023 the allowance will be granted to any mother – third country national, who has been permanently residing in Greece since 2012. The permanent stay is proved with the submission of tax declarations.* ***Hence, the vast majority of beneficiaries of international protection are practically excluded from this benefit****.*
>
> *Student allowance:* ***Beneficiaries of international protection are excluded by law from the social allowance granted to students, which amounts to €1,000 annually****. According to the law, this allowance is provided* ***only to Greek nationals and EU citizens.***
>
> *Disability benefits:* ***Beneficiaries of international protection with disabilities also face great difficulties in their efforts to access welfare benefits****. First, they have to be* ***examined*** *by the Disability Accreditation Centre to assess whether their disability is at a level above 67%, in order to be eligible for the Severe Disability Allowance. Even if this is successfully done, there are often* ***significant delays in the procedure****."*[44]

Naast deze toelagen bestaat er in Griekenland ook een **gegarandeerd minimuminkomen**. Het bedraagt 216 euro per maand per huishouden, plus 108 euro per maand per volwassene en 54 euro per maand per kind dat in het huishouden woont.[45] Dit is een noodzakelijk vangnet om de gevolgen van armoede en sociale uitsluiting te voorkomen.[46]

In het AIDA-rapport van 2023 wordt bepaald dat er, behalve dit gegarandeerd minimuminkomen, in de praktijk helaas geen andere effectieve toelagen zijn:

> *"****Unfortunately, except for the "guaranteed minimum income", there are no other effective allowances in practice****. There is* ***no provision of State social support for vulnerable cases of beneficiaries*** *such as victims of torture. The only psychosocial and legal support addressed to the identification and rehabilitation of torture victims in Greece is offered by three NGOs, GCR, Day Centre Babel and MSF, which means that the continuity of the programme depends on funding."*[47]

Ten slotte is het van belang om te focussen op **pensioenen**. In principe hebben gepensioneerden die internationale bescherming genieten recht op de sociale solidariteitsuitkering voor onverzekerde gepensioneerden ("Social Solidarity Benefit of Uninsured Retirees"). In de praktijk hebben personen die internationale bescherming genieten echter zelden toegang tot deze uitkering vanwege de strikte voorwaarden:

> *"Retired beneficiaries of international protection, in principle have the right to the* ***Social Solidarity Benefit of Uninsured Retirees****. However, the* ***requirement of 15 years of permanent residence in Greece in practice excludes from this benefit***

[44] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, pp. 273-274; zie ook: Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025.
[45] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025, p. 27.
[46] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 274.
[47] *Ibid.*, p. 275.

> ***seniors who are newly recognised beneficiaries**. The **period spent in Greece as an asylum seeker is not calculated towards the 15-year period**, since legally the application for international protection is not considered as a residence permit. According to GCR's knowledge, **uninsured recognized refugees are asked to provide a recent certificate from the competent consulate of their country**, officially translated and legally certified proving whether they receive any pension from their country of birth. This certificate is **impossible to obtain since refugees are persecuted and can not address any diplomatic authority of their country of origin. In case they address the diplomatic authority of their country of origin they are at risk of revocation of their refugee status**."*[48]

Er kan geconcludeerd worden dat het Griekse systeem van sociale bescherming **begunstigden van internationale bescherming indirect discrimineert**:

> *"**Indirect discrimination against beneficiaries of international protection in respect of access to social benefits therefore constitutes a structural deficiency.** This has been highlighted in Letter of Formal Notice INFR(2022)2044 by which the European Commission launched infringement proceedings against Greece in January 2023 for poor implementation of Article 29 of the Qualification Directive. Earlier documents of the European Commission noted that "[the Ministry of Labour and Social Affairs] is drafting a legislation to change the period needed in order to have access to the social benefits, but they insist that the problem is primarily political and that it cannot be solved." **More than two years after the Letter of Formal Notice, however, Greece has taken no steps to comply with EU law standards**."*[49]

2.4. Toegang tot gezondheidszorg

Personen die internationale bescherming genieten hebben onder dezelfde voorwaarden als Griekse burgers recht op toegang tot de gezondheidszorg. In de praktijk wordt deze toegang echter belemmerd door tekorten in de medische sector, die **zowel de lokale bevolking als personen met internationale bescherming treffen**[50]:

> *"Law 4368/2016 on universal health care legislation, which establishes the right to free access to all public health facilities is applicable to migrants, including asylum seekers, but the public health sector, which has been **severely affected by successive austerity measures**, is under huge pressure and **lacks the capacity to cover all the needs for health care services**, be it of the local population or of migrants."*[51]

> *"Malgré un cadre juridique favorable, **l'accès effectif aux services de santé est entravé par un manque substantiel de ressources et de capacités** tant pour les personnes étrangères que pour la population locale."*[52]

Personen die internationale bescherming genieten ondervinden bijkomende moeilijkheden bij de toegang tot gezondheidszorg. Ten eerste hebben zij, zoals eerder

---

[48] *Ibid.*
[49] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025, pp. 26-27.
[50] COE, *Report of the Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Dunja Mijatović following her visit to Greece from 25 to 29 June 2018*, CommDH(2018)24, 6 November 2018, § 40.
[51] *Ibid.*
[52] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 10.

vermeld (zie *supra,* punt 2.3.1*)* geen toegang tot medische zorg als zij niet beschikken over een geldige ADET en/of AMKA:

> *"**Beneficiaries of international protection who do not possess ADET cannot obtain AMKA, as stated above. Those who do not possess either AMKA or PAAYPA are required to bear the costs of medication and tests**, which can become exorbitant in cases involving conditions which require specialised medical checks on a regular basis. Moreover, certain urgent medical examinations are not covered even if the person holds AMKA or PAAYPA."*[53]

> *"Moreover, **administrative obstacles with regard to the issuance of a Social Security Number (AMKA) also impede access to health care**."*[54]

Daarnaast blijft de taalbarrière voor begunstigden van internationale bescherming het grootste obstakel voor toegang tot gezondheidszorg:

> *"The **language barrier remains the primary obstacle** to status holders' access to health care. Appointments in the public health system are **scheduled through a telephone line operating only in Greek and at a cost**. Persons who do not speak Greek therefore have no means of direct access to public health institutions.*
>
> *Furthermore, hospitals in the Attica region continue to face **critical gaps in interpretation services** to communicate with patients."*[55]

Er is bovendien een ernstig tekort aan aandacht voor de geestelijke gezondheid van personen met internationale bescherming. Dit is bijzonder problematisch, aangezien veel van hen getraumatiseerd zijn door de gebeurtenissen in hun land van herkomst, de omstandigheden van hun vertrek of de zware reis naar Griekenland.[56] De Gespecialiseerde Commissie voor Geestelijke Gezondheid van het Griekse Ministerie van Volksgezondheid heeft gewezen op het gebrek aan een therapeutisch kader dat gericht is op het stabiliseren en verbeteren van de geestelijke gezondheid van vluchtelingen:

> *"Les **offres psychologiques et psychiatriques** pour les personnes requérantes d'asile et **les personnes bénéficiant d'un statut de protection font cruellement défaut**. Cette situation a également été critiquée en mars 2021 par la commission de la santé mentale du ministère de la Santé."*[57]

Ten slotte bestaan er ook ernstige hiaten in de opvolging die wordt geboden aan overlevenden van foltering en andere ernstige vormen van geweld:

> *"As regards survivors of torture or other serious forms of violence, Greece faces chronic **gaps in rehabilitation services, resulting in systematic non-compliance with Article 14 of the Convention against Torture**. **Survivors of torture or violence are deprived of access to adequate medical and psychological care and rehabilitation** due to the gaps in both the identification and certification procedure and*

[53] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 26.
[54] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 275.
[55] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 26.
[56] *Ibid.,* pp. 26-27.
[57] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 10.

in care services. The only program providing a comprehensive multidisciplinary package of care to victims of torture, run by MSF, ceased its operation in December 2021."[58]

2.5. Toegang tot huisvesting

Wat betreft huisvesting bepaalt de Griekse Asielcode dat personen die internationale bescherming genieten in Griekenland recht hebben op huisvesting onder dezelfde voorwaarden als andere legaal verblijvende onderdanen van derde landen.[59]

Echter, in de praktijk wordt de toegang tot huisvesting belemmerd.

Binnen 30 dagen na de erkenning van een beschermingsstatuut, moeten begunstigden van internationale bescherming de opvangcentra verlaten (voor zover ze tijdens de asielprocedure werden gehuisvest).[60] Daarna wordt **geen overgangsoplossing** geboden, waardoor personen die internationale bescherming genieten afhankelijk zijn van de particuliere huisvestingsmarkt. De Griekse staat biedt hun dus geen huisvesting of hulp bij de toegang tot huisvesting.[61]

Een uitzondering op het gebrek aan overgangsoplossing, was het HELIOS-programma (zie *supra*, punt 2.1). Dit programma biedt diensten aan begunstigden van internationale bescherming voor een periode van maximaal twaalf maanden na hun erkenning, gericht op het bevorderen van hun zelfstandigheid.[62] Dit omvat onder meer steun voor de huisvesting van erkende vluchtelingen door het verstrekken van subsidies aan degenen die een woning hebben bemachtigd. Hierboven werd reeds uitgelegd dat bepaalde toelatingscriteria ervoor zorgen dat veel begunstigden van internationale bescherming in de praktijk geen toegang krijgen tot deze hulp:

> *"From its launch to 28 February 2023, HELIOS has provided rental subsidies to 9,095 households, totaling 21,602 beneficiaries. There is no available breakdown of rental subsidies by duration.* ***Based on the aforementioned figures, it remains clear that accommodation support under HELIOS has only been provided to a small fraction of the refugee population in Greece.*** *From the start of the reference period covered by the program, 1 January 2018, until the end of 2022, Greece has issued 86,599 refugee status decisions, 20,901 subsidiary protection decisions and 21,532 temporary protection decisions one decision may cover more than one person."*[63]

Bovendien bood dit programma geen accommodatie voor begunstigden van internationale bescherming, maar enkel huursubsidies aan degenen die al een woning hebben kunnen bemachtigen:

> *"HELIOS does not offer accommodation per se. It offers rental subsidies to assist beneficiaries in finding an accommodation place,* ***upon condition they already hold***

[58] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 27.
[59] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 267.
[60] Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés, *La Grèce en tant qu' « État tiers sûr »: Analyse juridique – mise à jour 2023*, augustus 2023, p. 7.
[61] *Ibid.*
[62] Greek Council for Refugees, *Seeking a new life, seeking employment: an assessment of the employment situation of asylum seekers and beneficiaires of international protection in Greece*, maart 2022, pp. 5-6.
[63] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 23.

> ***a rental agreement of a duration exceeding six months and a bank account**. Assistance under HELIOS is offered for a period of six to twelve months, depending on the date of submission or the necessary documents. The level of the rental subsidy ranges from 230 € for a single adult to 800 € for a six-member family. In addition to a monthly subsidy, beneficiaries receive retroactively a one-off sum ranging from 350 € to 1,150 € to cover the rental deposit and cover settling-in expenses they need in order to rent property."*[64]

Dit betekent bovendien dat personen die internationale bescherming genieten en geen bankrekening of AFM hebben, geen toegang hebben tot het programma:

> *"**An initial barrier to joining the HELIOS program** extends from the requirement that beneficiaries **must have a Greek bank account**. Navigating the Greek social security system in order to obtain documents necessary for opening a bank account is immensely challenging, with information often only available in Greek and limited services and information available online. Little assistance is provided to asylum seekers in obtaining these documents (…)."*[65]

Daarnaast lopen begunstigden die het geluk hadden door HELIOS te worden ondersteund, na afloop van hun ondersteuning nog steeds het risico dakloos te zijn. Na zes of twaalf maanden loopt de financiële steun van HELIOS af en kunnen de begunstigden vaak hun huur niet meer betalen, waardoor ze dakloos worden.[66]

Er kan dus gesteld worden dat het HELIOS-programma een programma was dat *"sur papier, suscite de nombreux espoirs. Mais qui, dans la réalité, ne porte que peu de fruits pour celles et ceux qui parviennent à déployer l'énergie nécessaire pour y accéder."*[67]

Zoals hierboven reeds vermeld werd (zie *supra*, punt 2.1), is het HELIOS-programma bovendien officieel stopgezet sinds 30 november 2024. Er werd een nieuwe versie van het programma, HELIOS+, aangekondigd, maar dit is nog niet uitgerold.[68]

Buiten HELIOS bestaat er geen ander vergelijkbaar programma. Bovendien bestaat er geen lijst van ngo's die onderdak bieden aan begunstigden.[69]

Naast het gebrek aan een structurele overgangsoplossing, zijn er ook **andere belemmeringen bij de toegang tot huisvesting, zoals discriminatie en hoge huurprijzen**:

> *"Beyond the precondition of possession of AFM and a bank account, access to housing is marred by **severe barriers as described in previous reports, including discrimination and a lack of affordable housing**. In 2023 too, constantly rising rent prices are reported due to high demand, particularly in the Attica region. **In addition to rent, beneficiaries have to cover utility bills and other expenses such as food***

[64] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 22.
[65] Mobile Info Team, *The living conditions of applicants and beneficiaries of international protection: evidence of Greece's failure to provide sustainable accommodation solutions*, februari 2021, p. 18.
[66] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 23.
[67] CHOOSEHUMANITY, *Quelles perspectives pour les bénéficiaires d'une protection internationale en Grèce ?*, 2 mei 2021.
[68] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Recognised refuees: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2025, p. 29.
[69] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 24.

> ***on their own means**. Therefore, the HELIOS rent subsidy alone is often insufficient to ensure their subsistence."*[70]
>
> *"However, beneficiaries assert **that finding appropriate affordable accommodation close to public services and employment opportunities remains difficult**. Additionally, many people report **systematic discrimination and being turned away from potential housing by xenophobic landlords**."*[71]

Bovendien is er een **gebrek aan daklozenopvang in Griekenland**:

> *"There is **limited accommodation for homeless people in Greece and no shelters are dedicated to recognised refugees or beneficiaries of subsidiary protection**. There is no provision for financial support for living costs. **In Athens, for example, there are only three shelters for homeless people**, including Greek citizens and third-country nationals lawfully on the territory. At these shelters, beneficiaries of international protection can apply for accommodation, but it is extremely difficult to be admitted given that these shelters are **always overcrowded and have a long waiting list** since they are constantly receiving new applications for housing."*[72]

Daarnaast blijkt **toegang tot daklozenopvang voor personen die internationale bescherming genieten bijna onmogelijk**, omwille van de zware formele vereisten waaraan voldaan moet zijn:

> *"Information obtained by RSA in March 2023 confirms that **access to homeless shelters in the Attica region remains almost impossible, given that**:*
>
> *▪ The overwhelming majority of shelters such as the Multi-Purpose Centre of the Centre for Reception and Solidarity of Athens Municipality (KYADA) **only accept Greek or English speakers due to a lack of interpretation services**;*
>
> *▪ The overwhelming majority of shelters such as the KYADA Multi-Purpose Centre do **not admit families**;*
>
> *▪ **Almost no shelter admits persons with mental health conditions**. "Klimaka" is an exception, offering capacity for ten people, but the shelter has a waiting list due to a lack of available places;*
>
> *▪ State-run shelters **require AMKA, a homelessness certificate and medical examinations**;*
>
> *▪ Almost all centres are at **full capacity and operate long waiting lists**, due to which waiting times for new placements may reach up to six months."*[73]

[70] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiaries of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2024, p. 22.
[71] Mobile Info Team, *The living conditions of applicants and beneficiaries of international protection: evidence of Greece's failure to provide sustainable accommodation solutions*, februari 2021, p. 18.
[72] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 268.
[73] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 25.

2.6. Gezinshereniging

Alleen erkende vluchtelingen hebben het recht om gezinshereniging aan te vragen met gezinsleden die onderdaan zijn van een derde land en in hun eigen land of in een ander land buiten de EU verblijven.[74]

Indien een erkende vluchteling een aanvraag indient voor gezinshereniging **met zijn of haar echtgeno(o)t(e) en/of kinderen ten laste binnen drie maanden** na het ontvangen van de bescherming, zijn de vereiste documenten:

- een recent certificaat van familiale status, geboortecertificaat of ander document dat officieel in het Grieks is vertaald en gecertificeerd door een bevoegde Griekse diplomatieke autoriteit, waaruit de familieband en/of de leeftijd van de gezinsleden blijkt; en
- een gecertificeerde kopie van de reisdocumenten van de gezinsleden.[75]

Anderzijds, als de vluchteling **volwassen is en de aanvraag voor gezinshereniging betrekking heeft op de ouders en/of de aanvraag niet binnen drie maanden** na ontvangst van de beschermingsstatus is ingediend, is naast de hierboven genoemde documenten aanvullende documentatie nodig:

- een volledig sociale zekerheidscertificaat; of
- een belastingaangifte waaruit een regelmatig, vast en toereikend jaarinkomen blijkt, dat niet wordt verstrekt door het Griekse socialezekerheidsstelsel en dat niet minder bedraagt dan het jaarinkomen van een ongeschoolde arbeider;
- een gecertificeerde koop- of huurovereenkomst voor een woning, of een ander gecertificeerd document waaruit blijkt dat de aanvrager over voldoende accommodatie beschikt om aan de huisvestingsbehoeften van zijn gezin te voldoen.[76]

De bovenvermelde aanvullende documenten zijn niet vereist in het geval van een niet-begeleide minderjarige die als vluchteling is erkend en die na de periode van drie maanden na erkenning gezinshereniging aanvraagt.[77]

Langdurige procedures, administratieve obstakels met betrekking tot de certificering van de vereiste documenten en de afgifte van visa maken gezinshereniging in Griekenland tot **een uiterst lange en lastige procedure**.[78] De gezinsleden van vluchtelingen worden immers geconfronteerd met veel obstakels voor de certificering van de vereiste documenten voor gezinshereniging en de afgifte van visa door de Griekse consulaten, die hun eigen eisen stellen, waaraan soms onmogelijk kan worden voldaan. Er zijn drie representatieve zaken met betrekking tot gezinshereniging die in 2023 voor het Europees Hof voor de Rechten van de

[74] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 258.
[75] *Ibid*.
[76] *Ibid*., p. 259.
[77] *Ibid.*
[78] *Ibid*., p. 260.

Mens werden gebracht en die nog steeds hangende zijn, namelijk: *Suji t. Griekenland*[79], *Dotani t. Griekenland*[80] en *Ndikumana t. Griekenland.*[81]

3. Analyse van Nederlandstalige rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

Bovenstaand overzicht van de algemene situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland licht de belemmeringen toe waarmee zij worden geconfronteerd en waardoor zij hun rechten niet kunnen uitoefenen. Om te bepalen hoe de RvV zich positioneert ten aanzien van de situatie van personen die in Griekenland internationale bescherming genieten en die alsnog in België een verzoek indienen om internationale bescherming, stelt NANSEN hier een analyse voor van haar rechtspraak.

Volgens artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de wet van 15 december 1980 kan het CGVS een verzoek om internationale bescherming niet-ontvankelijk verklaren als de verzoeker al internationale bescherming geniet in een andere lidstaat van de EU.

Desondanks werd een groot aantal van deze niet-ontvankelijkheidsbeslissingen in 2024 echter vernietigd door de RvV en terugverwezen naar het CGVS, als gevolg van de steeds precairdere levensomstandigheden in Griekenland voor personen die er internationale bescherming genieten.

Hier licht NANSEN in detail drie juridische basisbegrippen toe (wederzijds vertrouwen, samenwerkingsplicht en bijzondere kwetsbaarheid) die de RvV als richtsnoer hanteert wanneer ze geconfronteerd wordt met verzoeken om internationale bescherming van personen die reeds een beschermingsstatuut hebben in een andere lidstaat. Daarnaast biedt NANSEN een diepgaande analyse van de rechtspraak van de RvV om de omstandigheden te begrijpen waarin een persoon die internationale bescherming geniet in Griekenland, toch zijn verzoek om internationale bescherming in België ontvankelijk kan laten verklaren.

3.1. Methodologie

Voor deze NANSEN Note werden 81 arresten (zowel verwerpings- als vernietigingsarresten) van de Nederlandstalige zijde van de RvV geanalyseerd, die allemaal tussen januari en september 2024 zijn gewezen. Van de 81 geanalyseerde arresten zijn er 50 verwerpingsarresten en 31 vernietigingsarresten. In elk arrest werd nagegaan welke specifieke elementen door de RvV in overweging worden genomen. Deze rechtspraakanalyse brengt aan het licht welke factoren, in de huidige context, de kans op een vernietigingsbeslissing door de RvV vergroten en welke elementen eerder tot een verwerping leiden.

Het is belangrijk om op te merken dat de RvV in de meeste vernietigingsbeslissingen zijn oordeel baseert op meerdere elementen. Vernietiging wordt dus doorgaans gemotiveerd door

[79] In deze zaak hebben the AIRE Centre, ECRE, the Dutch Council for Refugees en ENS een *third-party intervention* ingediend bij het het EHRM, zie hier: https://ecre.org/wp-content/uploads/2024/10/Suji-v-Greece.pdf.
[80] In deze zaak heeft UNHCR een *third-party intervention* ingediend bij het EHRM, zie hier: https://www.refworld.org/jurisprudence/amicus/unhcr/2024/en/147674. Ook the AIRE Centre, ECRE en the Dutch Council for Refugees hebben een *third-party intervention* ingediend, zie hier: https://ecre.org/wp-content/uploads/2024/10/Dotani-v.-Greece.pdf.
[81] AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 260.

een combinatie van factoren, zoals het vervallen van de Griekse verblijfsvergunning, de daaruit voortvloeiende administratieve obstakels, het ontbreken van financiële middelen of een ondersteunend netwerk, psychotherapeutische of medische attesten die fysieke of psychische klachten aantonen, en de aanzienlijke tekortkomingen in de therapeutische ondersteuning van statushouders in Griekenland.

3.2. Relevante juridische begrippen

In dit onderdeel worden drie juridische basisbegrippen (wederzijds vertrouwen, samenwerkingsplicht en bijzondere kwetsbaarheid) toegelicht die de RvV als richtsnoer hanteert wanneer ze geconfronteerd wordt met verzoeken om internationale bescherming van personen die reeds internationale bescherming genieten in een andere lidstaat van de EU. Voor deze uiteenzetting wordt het arrest van de RvV van 22 januari 2024, gewezen in verenigde kamers, als basis genomen.[82]

3.2.1 Artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° Vw. en het beginsel van wederzijds vertrouwen

Het **beginsel van wederzijds vertrouwen**, vervat in artikel 33, lid 2, a) van de Procedurerichtlijn[83], dat in het Belgisch recht zijn basis vindt in artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de wet van 15 december 1980, gaat ervan uit dat de EU-regels door alle lidstaten op dezelfde manier getrouw worden toegepast.[84] Dit beginsel veronderstelt dat EU-lidstaten een aantal gemeenschappelijke waarden delen en dus dat de behandeling van personen die om internationale bescherming verzoeken in overeenstemming is met de vereisten van de internationale instrumenten ter bescherming van hun grondrechten. Dit leidt tot een vermoeden van gelijkwaardige bescherming in alle EU-lidstaten.[85] Bijgevolg moet, indien een verzoeker reeds internationale bescherming geniet in een andere EU-lidstaat, het in een andere lidstaat ingediende verzoek niet-ontvankelijk worden verklaard.

Welke toepassing kan dit beginsel kennen terwijl in sommige EU-lidstaten, zoals Griekenland, sprake is van een erg moeilijke socio-economische situatie en tegelijk een groot aantal vluchtelingen op het grondgebied?[86] In deze landen is de toegang tot een aantal grondrechten *de facto* erg beperkt, wat aanleiding geeft tot de vraag of personen met een internationaal beschermingsstatuut er nog van een volwaardige bescherming kunnen genieten.[87]

---

[82] RvV 22 januari 2024, nr. 300.342; Voor een bespreking van deze arresten, zie: F. FLANDRE, "Protection internationale dans un autre État membre de l'Union européenne : analyses et précisions du Conseil du contentieux des étrangers dans le cas de la Grèce et la Bulgarie", *Cahiers de l'EDEM*, mei 2024.

[83] Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad, van 26 juni 2013, betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming.

[84] NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020; S. CARRERA, M. STEFAN, R. CORTINOVIS en N.C. LUK, "When mobility is not a choice: Problematising asylum seekers' secondary movements and their criminalization in the EU", *CEPS Papers in Liberty and Security in Europe*, december 2019, p. 4.

[85] Zie: M. LYS, "Irrecevabilité d'une demande de protection internationale en raison du rejet d'une demande antérieure présentée dans un autre État membre : quand la confiance mutuelle ouvre la porte au risque d'affaiblissement du droit d'asile dans l'Union européenne", *Cahiers de l'EDEM*, januari-februari 2025:

> *"Dans son ouvrage relatif à ce principe, la professeure Cecilia Rizcallah a bien montré que la confiance mutuelle, si elle repose sur une présomption de « compatibilité » des solutions juridiques nationales, se fonde d'abord et avant tout sur* ***la prémisse selon laquelle tous les États membres de l'Union européenne partagent les valeurs édictées à l'article 2 du TUE. Cette prémisse est pourtant de moins en moins solide, singulièrement en matière d'asile et de migration****."*

[86] Voor een uitgebreide bespreking, zie: NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020.

[87] NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020.

Het HvJ oordeelde dan ook in de zaken *Jawo*[88] en *Ibrahim*[89] dat het beginsel van wederzijds vertrouwen een **weerlegbaar vermoeden** is. Het komt dus toe aan statushouders in andere EU-lidstaten die een verzoek om internationale bescherming indienen in België om dit vermoeden te weerleggen.[90]

Bovendien heeft het HvJ duidelijk in haar rechtspraak bepaald dat men een **individuele beoordeling** moet doorvoeren naar een eventuele schending van het wederzijds vertrouwensbeginsel, toegespitst op de specifieke omstandigheden van de persoon.[91]

Om het wederzijdse vertrouwen tussen EU-lidstaten te beschermen, stelt het HvJ een **erg hoge drempel voor het weerleggen van dit vertrouwen**, met name als **artikel 4 van het Handvest voor de Grondrechten van de EU** (hierna: Handvest) geschonden is. Het HvJ verwijst hiervoor naar het arrest *M.S.S. t. België en Griekenland* van het EHRM en stelt dat tekortkomingen enkel onder artikel 4 van het Handvest vallen wanneer die *"een bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid bereiken, wat afhangt van alle gegevens van de zaak"*.[92] Het HvJ bepaalt:

> *"Deze bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid is bereikt wanneer de **onverschilligheid van de autoriteiten** van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die **volledig afhankelijk** is van overheidssteun, **buiten zijn wil en eigen keuzes om** terechtkomt in een toestand van **zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, een bad nemen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid, of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid**."*[93]

Er kunnen dus vier voorwaarden afgeleid worden uit de rechtspraak van het HvJ opdat er kan gesproken worden van een schending van artikel 4 van het Handvest:

i. Voorwaarde in verband met de eigenschappen eigen aan de verzoeker, namelijk:
   - de verzoeker is volledig afhankelijk van overheidssteun.
   - de materiële deprivatie waarin hij terechtkomt is buiten zijn wil en eigen keuzes om. Deze voorwaarde wordt aangegrepen om een soort van inspanningsverbintenis op te leggen aan verzoekers, namelijk dat zij zelf voldoende inspanningen hebben geleverd om werk, onderdak, sociale en medische steun te zoeken in de eerste EU-lidstaat waar zij bescherming kregen.

ii. Voorwaarde in verband met de situatie van zeer verregaande materiële deprivatie.
   Dit houdt in dat de verzoeker niet in staat is om in zijn meest elementaire behoeften te voorzien. Deze behoeften zijn: beschikken over eten, mogelijkheid om zich te wassen, beschikken over woonruimte.

---

[88] HvJ 19 maart 2019, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, *Jawo*.
[89] HvJ 19 maart 2019, gevoegde zaken C-297/17, C-318/17 et C-428/17, ECLI:EU:C:2019:219, *Ibrahim, Sharqawi e.a., en Magamadov*.
[90] NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020.
[91] Voor een uitgebreide bespreking van deze individuele beoordeling, zie: NANSEN, *NANSEN Note 20-2: Personen met een internationaal beschermingsstatuut in een andere EU-lidstaat*, 13 augustus 2020, pp. 11-12.
[92] HvJ 19 maart 2019, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, *Jawo*, § 91 en HvJ 19 maart 2019, gevoegde zaken C-297/17, C-318/17 et C-428/17, ECLI:EU:C:2019:219, *Ibrahim, Sharqawi e.a., en Magamadov*, § 89.
[93] HvJ 19 maart 2019, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, *Jawo*, § 92.

iii. Voorwaarde in verband met de gevolgen van de zeer verregaande materiële deprivatie:
   - negatieve gevolgen voor de fysieke of mentale gezondheid van de verzoeker OF
   - toestand van achterstelling die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid

iv. Voorwaarde in verband met de oorzaak van de materiële deprivatie.
De oorzaak van de materiële deprivatie moet zijn oorsprong vinden in de onverschilligheid van de autoriteit van een lidstaat.

3.2.2 Samenwerkingsplicht

Om in het kader van het wederzijds vertrouwensbeginsel het eventuele bestaan van tekortkomingen in een EU-lidstaat te beoordelen, moeten de betrokken partijen actuele en objectieve informatie voorzien over de situatie van personen die internationale bescherming genieten in die EU-lidstaat. In dit kader heeft de RvV in haar beslissing van 22 januari 2024 in verenigde kamers de contouren van de samenwerkingsplicht in dergelijke dossiers verduidelijkt.[94]

Het wettelijke kader omtrent de beoordeling van de feiten en omstandigheden, met inbegrip van de samenwerkingsplicht, wordt heden uiteengezet in de artikelen 48/6 en 48/7 van de wet van 15 december 1980, die de omzetting betreffen van artikel 4 van de Kwalificatierichtlijn en artikel 13, lid 1 van de Procedurerichtlijn en bijgevolg in het licht van deze Unierechtelijke bepalingen moeten worden gelezen.

Artikel 48/6, § 1 van de wet van 15 december 1980 omschrijft de samenwerkingsplicht als volgt:

> *"De verzoeker om internationale bescherming dient alle nodige elementen ter staving van zijn verzoek zo spoedig mogelijk aan te brengen. De met het onderzoek van het verzoek belaste instanties hebben tot taak om de relevante elementen van het verzoek om internationale bescherming in samenwerking met de verzoeker te beoordelen.*
>
> *De in het eerste lid bedoelde elementen omvatten onder meer de verklaringen van de verzoeker en alle documentatie of stukken in zijn bezit met betrekking tot zijn identiteit, nationaliteit(en), leeftijd, achtergrond, ook die van de relevante familieleden, land(en) en plaats(en) van eerder verblijf, eerdere verzoeken, reisroutes, reisdocumentatie en de redenen waarom hij een verzoek om internationale bescherming indient."*

Op basis van bovenstaand wettelijk kader en de rechtspraak van het HvJ bepaalt de RvV dat het CGVS alle objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens moet verzamelen over de situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland alvorens een verzoek op grond van bescherming in een andere lidstaat niet-ontvankelijk te verklaren. Ter ondersteuning hiervan verwijst de RvV naar een arrest van het HvJ van 29 juni 2023, waarin het volgende bepaald wordt:

> *"54. Uit de in de punten 48 tot en met 53 van dit arrest in herinnering gebrachte rechtspraak volgt dat de in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2004/83 bedoelde **samenwerkingsplicht** inhoudt dat de **beslissingsautoriteit**, in casu het IPO, de*

[94] RvV 22 januari 2024, nr. 300.342.

*verzoeken **niet naar behoren kan behandelen en bijgevolg een verzoek niet ongegrond kan verklaren zonder op het tijdstip waarop een beslissing inzake het verzoek wordt genomen rekening te houden met, ten eerste, alle relevante feiten betreffende de algemene situatie in het land van herkomst** en, ten tweede, alle relevante elementen die verband houden met de individuele status en de persoonlijke situatie van de verzoeker.*

*55. Wat de **relevante feiten betreffende de algemene situatie in het land van herkomst** betreft, volgt uit een gezamenlijke lezing van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2004/83 en artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2005/85 dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat er **nauwkeurige en actuele informatie wordt verzameld over de algemene situatie in de landen van herkomst van asielzoekers en, waar nodig, in de landen van doorreis** (arrest van 22 november 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punt 67).”*[95]

Bijgevolg concludeert de RvV in het arrest van 22 januari 2024 met betrekking tot de samenwerkingsplicht:

*“De Raad erkent dat het **in beginsel aan de verzoeker is om elementen aan te dragen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen** zijn om aan te nemen dat hij in geval van terugkeer naar de lidstaat waar hij de status van internationale bescherming heeft verkregen zou worden blootgesteld aan een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling. **Dit uitgangspunt mag er echter niet toe leiden dat op de verzoeker een buitensporige bewijslast rust, gezien de moeilijkheden waarmee hij als verzoeker om internationale bescherming kan worden geconfronteerd bij het vaststellen van de feiten**, noch dat verwerende partij wordt ontslagen van de samenwerkingsplicht waartoe zij in dit kader wettelijk gehouden is. De Raad is van oordeel dat van de verzoeker kan worden geëist dat hij zijn eigen persoonlijke situatie voldoende aantoont, op basis van zijn verklaringen en, indien mogelijk, op basis van de bewijsstukken waarover hij beschikt. Er kan echter **niet worden verwacht dat hij objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte informatie verstrekt die het mogelijk maakt om het bestaan van tekortkomingen in de lidstaat die hem de internationale beschermingsstatus heeft verleend of de ernst van het risico dat hij loopt bij terugkeer naar deze lidstaat aan te tonen. Zulke stappen vallen onder de verantwoordelijkheid van de bevoegde autoriteit in het kader van haar samenwerkingsplicht** (zie in deze zin de conclusies van de advocaat-generaal Jean Richard van het Hof van Justitie van 13 juli 2023 in de zaak C-392/22, X / Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid).”*[96]

3.2.3 Bijzondere kwetsbaarheid

Hoewel op basis van recente en algemene landeninformatie duidelijk is dat er in Griekenland sprake is van een zeer precaire situatie, bepaalt de RvV dat er niet kan worden geconcludeerd dat de levensomstandigheden van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland zodanig zijn dat zij *a priori* allemaal automatisch geconfronteerd zullen worden met een reëel risico om terecht te komen in een toestand van zeer verregaande materiële

[95] HvJ 29 juni 2023, C-756/21, ECLI:EU:C:2023:523, §§ 54-55.
[96] RvV 22 januari 2024, nr. 300.342, p. 34.

deprivatie waartegenover de Griekse autoriteiten onverschillig (zouden) staan.[97] Dit neemt niet weg dat er een zeer precaire situatie is waardoor de grootste voorzichtigheid en zorgvuldigheid zijn geboden bij de beoordeling van beschermingsverzoeken van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland.[98] In dit verband moet rekening gehouden worden met "*alle gegevens van de zaak*"[99] en is het noodzakelijk om het verzoek om internationale bescherming op basis van de individuele omstandigheden van de verzoeker te beoordelen.

Dit heeft als gevolg dat het aan de verzoekende partij toekomt om *"de nodige concrete elementen aan te reiken die van aard zijn om het vermoeden dat hij zich op de beschermingsstatus die hem in Griekenland werd verleend en de daaruit voortvloeiende rechten kan beroepen en dat hij niet terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie, te weerleggen."*[100]

Deze aanpak stelt de RvV in staat na te gaan of de verzoekende partij specifieke kwetsbaarheden heeft die een dergelijke schending kunnen bevorderen.

Hoewel het Hof van Justitie van de EU nergens heeft gedefinieerd welke elementen een "bijzondere kwetsbaarheid" teweegbrengen, merkt de RvV in haar rechtspraak[101] op dat artikel 20, derde lid van de Kwalificatierichtlijn, als volgt luidt:

> *"3. Bij de toepassing van dit hoofdstuk* ***houden de lidstaten rekening met de specifieke situatie van kwetsbare personen zoals*** *minderjarigen, niet-begeleide minderjarigen, personen met een handicap, ouderen, zwangere vrouwen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van mensenhandel, personen die lijden aan een geestesziekte en personen die folteringen hebben ondergaan, zijn verkracht of aan andere ernstige vormen van psychologisch, fysiek of seksueel geweld blootgesteld zijn."*

Bovengenoemde opsomming wordt voorafgegaan door het woord "zoals" en kan dus slechts als voorbeeld, en niet als exhaustief, worden beschouwd.[102]

Het is opmerkelijk dat de RvV in een aantal recente uitspraken vermeldt dat de algemene situatie in de lidstaat die een internationale beschermingsstatus heeft verleend een belangrijk onderdeel vormt van de persoonlijke situatie van de verzoeker om internationale bescherming:

> *"Op dit punt vormt de* ***algemene situatie in de lidstaat die een internationale beschermingsstatus heeft verleend, een belangrijk onderdeel van de persoonlijke situatie*** *van een verzoeker om internationale bescherming die deze bescherming in die lidstaat reeds geniet.*
>
> ***Hoe problematischer de situatie van begunstigden van internationale bescherming in de genoemde lidstaat*** *na een analyse op basis van objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens blijkt te zijn,* ***des te minder zal van een verzoeker kunnen worden geëist dat hij specifieke elementen***

[97] RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091.
[98] *Ibid.*
[99] HvJ 19 maart 2019, gevoegde zaken C-297/17, C-318/17 et C-428/17, ECLI:EU:C:2019:219, *Ibrahim, Sharqawi e.a., en Magamadov*, § 89.
[100] RvV 23 mei 2024, nr. 307.085.
[101] RvV 22 januari 2024, nr. 300.342 en RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091.
[102] *Ibid.*

> ***aanbrengt die in zijnen hoofde een "bijzondere kwetsbaarheid" aantonen*** *in de zin van de rechtspraak van het Hof van Justitie."*[103]

Het komt evenwel vaak voor dat de verzoekende partij tijdens het beroep bij de RvV niet genoeg licht werpt op zijn persoonlijke situatie en zijn levensomstandigheden als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland, waardoor de RvV beslist tot verwerping van het beroep. Zo bepaalt de RvV in tal van arresten het volgende:

> *"Door louter te verwijzen naar algemene informatie en te stellen dat zij het niet eens is met de gevolgtrekking van de commissaris-generaal, brengt verzoekende partij geen concrete en geobjectiveerde elementen aan die een ander licht kunnen werpen op de bevindingen van de commissaris-generaal inzake de ongegrondheid/niet-ontvankelijkheid van haar beschermingsverzoek."*[104]

In het overgrote deel van haar beslissingen tot vernietiging van niet-ontvankelijkheidsbeslissingen van het CGVS, neemt de RvV de actuele landeninformatie, *"waaruit onder meer blijkt dat de situatie voor statushouders in en bij terugkeer naar Griekenland is verslechterd en erg precair kan zijn, waardoor zij kunnen terechtkomen in moeilijke en schrijnende levensomstandigheden met belemmeringen inzake de toegang tot onder andere socio-economische en medische hulp",* als element aan dat bijdraagt tot de vernietiging.[105]

Dus, hoewel de algemene situatie in Griekenland momenteel een belangrijk onderdeel vormt van de persoonlijke situatie van een verzoeker om internationale bescherming, volstaat de verwijzing hiernaar niet om aan te tonen dat men nood heeft aan internationale bescherming in België.[106] Een bijzondere kwetsbaarheid moet worden aangetoond.

De vraag die dan rijst is welke individuele elementen door de RvV al dan niet worden beschouwd als zwaarwegend genoeg om een eventuele schending van artikel 4 van het Handvest in te houden. NANSEN heeft dit verder onderzocht aan de hand van een analyse van de rechtspraak van de RvV. Dit wordt hieronder dan ook verder uitgewerkt.

3.3. Analyse van de rechtspraak van de RvV: inhoud van het begrip bijzondere kwetsbaarheid

In dit onderdeel zal NANSEN nagaan welke elementen worden meegenomen door de RvV bij de beoordeling van de bijzondere kwetsbaarheid van een persoon.

3.3.1 Verblijfsdocumenten

In recente rechtspraak erkent de RvV dat het **verkrijgen en vernieuwen van verblijfsdocumenten** voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland vaak

[103] RvV 22 januari 2024, nr. 300.342; RvV 23 mei 2024, nr. 307.085; RvV 31 mei 2024, nr. 307.600.
[104] RvV 3 juli 2024, nr. 309.223; RvV 25 juli 2024, nr. 310.486; RvV 25 juli 2024, nr. 310.488; RvV 25 juli 2024, nr. 310.489.
[105] RvV 22 februari 2024, nr. 302.108; RvV 15 april 2024, nr. 304.721; RvV 16 april 2024, nr. 304.951; RvV 16 april 2024, nr. 304.952; RvV 19 april 2024, nr. 305.163; RvV 19 april 2024, nr. 305.164; RvV 30 april 2024, nr. 305.935; RvV 30 april 2024, nr. 305.939; RvV 30 april 2024, nr. 305.940; RvV 2 mei 2024, nr. 306.028; RvV 3 mei 2024, nr. 306.079; RvV 22 mei 2024, nr. 306.951; RvV 23 mei 2024, nr. 307.025; RvV 30 mei 2024, nr. 307.557; RvV 31 mei 2024, nr. 307.600; RvV 11 juli 2024, nr. 309.588.
[106] RvV 19 september 2024, nr. 313.212; RvV 19 september 2024, nr. 313.213; RvV 19 september 2024, nr. 313.215; RvV 23 september 2024, nr. 313.328; RvV 23 september 2024, nr. 313.329; RvV 23 september 2024, nr. 313.330.

een **zeer complexe aangelegenheid is**. Uit de beschikbare landeninformatie blijkt dat begunstigden van internationale bescherming dikwijls te maken krijgen met administratieve en bureaucratische obstakels die in de weg staan van het verkrijgen van dergelijke officiële documenten.[107] Het bezit van deze officiële documenten is evenwel noodzakelijk voor de toegang tot fundamentele socio-economische basisrechten zoals de gezondheidszorg, huisvesting, sociale zekerheid, de arbeidsmarkt, onderwijs, het openen van een bankrekening en zelfs juridische bijstand onder dezelfde voorwaarden als Griekse onderdanen.[108]

In veel van de bestudeerde arresten van de RvV werd het vervallen van, het niet beschikken over, of de onduidelijkheid over het beschikken over een Griekse verblijfsvergunning door de RvV dan ook beschouwd als een element dat, in combinatie met andere elementen, aanleiding kan geven tot de vernietiging van een beslissing van het CGVS.[109]

Zo bepaalt de RvV het volgende:

> *"**Het al dan niet beschikken over een Griekse verblijfsvergunning (ADET) is belangrijk voor de vraag of begunstigden van een internationale beschermingsstatus in Griekenland het risico lopen dakloos te worden** en, in dat geval, in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie terecht te komen. Het bezit van een geldige ADET is een voorwaarde voor het verkrijgen van een Grieks fiscaal registratienummer (AFM), dat het openen van een bankrekening, de huur van onroerend goed of zelfs het verkrijgen van een sociale zekerheidsnummer (AMKA) mogelijk maakt. De afgifte van een AMKA vormt dan weer een voorwaarde voor toegang tot de gezondheidszorg en de arbeidsmarkt."*[110]

En in diezelfde beslissing vervolgt de RvV als volgt:

> *"Het **risico om in een situatie van dakloosheid terecht te komen is voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland dus zeer groot**, aangezien de toegang tot documenten en middelen die nodig zijn om huisvesting te vinden niet mogelijk is binnen de periode van 30 dagen waarin zij hun opvangplaats moeten verlaten na het verkrijgen van internationale bescherming."*[111]

In een aantal van haar arresten[112] haalt de RvV bovendien bronnen aan die aangeven dat *begunstigden* van een internationaal beschermingsstatuut zich in Griekenland in een nog meer precaire situatie bevinden dan *verzoekers* om internationale bescherming:

> *"Meerdere bronnen geven aan dat de **begunstigden van een internationale beschermingsstatus zich in Griekenland in een nog meer precaire situatie bevinden dan verzoekers om internationale bescherming** en dat de*

[107] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588.
[108] RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408.
[109] RvV 15 april 2024, nr. 304.721; RvV 16 april 2024, nr. 304.951; RvV 16 april 2024, nr. 304.952; RvV 19 april 2024, nr. 305.163; RvV 19 april 2024, nr. 305.164; RvV 30 april 2024, nr. 305.935; RvV 30 april 2024, nr. 305.939; RvV 30 april 2024, nr. 305.940; RvV 3 mei 2024, nr. 306.079; RvV 22 mei 2024, nr. 306.951; RvV 23 mei 2024, nr. 307.025; RvV 30 mei 2024, nr. 307.557; RvV 11 juli 2024, nr. 309.588; RvV 30 augustus 2024, nr. 312.162.
[110] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588, p. 10.
[111] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588, p. 11.
[112] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588; RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091; RvV 19 september 2024, nr. 313.208; RvV 19 september 2024, nr. 313.210; RvV 19 september 2024, nr. 313.211; RvV 19 september 2024, nr. 313.212; RvV 19 september 2024, nr. 313.213.

huisvestingsmogelijkheden voor begunstigden zeer beperkt zijn waardoor zij het risico lopen dakloos te worden."[113]

Bijgevolg kan het feit dat de verzoeker **wel nog beschikt over een geldige verblijfsvergunning** dan ook door de RvV gezien worden als een element dat de verwerping van het beroep mogelijks zou kunnen rechtvaardigen:

> *"Uit de beschikbare landeninformatie blijkt dat **problemen met de AMKA gerelateerd zijn aan het niet (langer) beschikken over een geldige ADET**. De AMKA wordt immers automatisch gedeactiveerd wanneer het legaal verblijf in Griekenland wordt onderbroken en de langdurige vertragingen bij het vernieuwen van de ADET voor statushouders kunnen belangrijke repercussies hebben voor de toegang van de betrokkenen tot gezondheidszorg en tewerkstelling (RSA/PRO ASYL, maart 2024, p. 20).*
>
> *Er werd evenwel reeds vastgesteld dat verzoeker zich niet in een dergelijke situatie bevindt, nu uit zijn documenten **blijkt dat zijn ADET nog geldig is tot februari 2027 en hierboven reeds werd vastgesteld dat er geen elementen voorhanden zijn die verzoeker, indien hij daadwerkelijk zoals hij beweert zijn Griekse documenten heeft weggegooid in het vliegtuig, zouden verhinderen om een duplicaat hiervan te verkrijgen**."*[114]

En:

> *" (…)*
>
> *- er **niet enig concreet gegeven voorligt waaruit blijkt dat verzoekers' Griekse verblijfsvergunningen thans zouden zijn verstreken** zodat hun betoog betreffende de moeilijkheden om deze te hernieuwen bij terugkeer, niet dienstig wordt aangevoerd;*
>
> *- daar, bij gebrek aan tegenbewijs vanwege verzoekers, aangenomen wordt dat verzoekers' internationale beschermingsstatus in Griekenland **nog steeds geldig is**, niets erop wijst dat zij niet zouden kunnen terugkeren naar Griekenland."*[115]

Anderzijds kan het **niet zorgvuldig omspringen met officiële documenten, eens deze zijn verkregen of verlengd, ook meespelen** in de beslissing van de RvV tot verwerping van het beroep:

> *"Wat betreft de opmerking ter zitting dat het een probleem is dat verzoekende partij haar kaart niet meer heeft en dat zich hierdoor een probleem van vernieuwing stelt, wijst de Raad erop dat, zoals eerder in de beschikking werd opgemerkt, uit de verklaringen afgelegd (door de advocaat) op het persoonlijk onderhoud op het CGVS blijkt dat verzoekende partij haar Griekse verblijfsdocumenten **zelf heeft vernietigd**.*
>
> *Los van het feit dat waar ter zitting het gebrek aan die documenten als "een probleem" wordt bestempeld, **verzoekende partij dit dus aan zichzelf te danken heeft en zij als enige hiervoor verantwoordelijk is**, en nog daargelaten dat het feit dat zij die documenten heeft vernietigd een indicatie is dat zij **weinig of geen waarde aan die stukken hecht en het van weinig appreciatie getuigt ten aanzien van de lidstaat***

[113] RvV 19 september 2024, nr. 313.212; RvV 19 september 2024, nr. 313.213.
[114] RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408; RvV 18 september 2024, nr. 313.153.
[115] RvV 2 september 2024, nr. 312.324, p. 14.

> ***van de Europese Unie**, in casu Griekenland, die haar die internationale bescherming toekende (…), toont verzoekende partij hoe dan ook niet aan dat zij in Griekenland mits het zelf ondernemen van de vereiste (administratieve) stappen niet eenvoudig weg opnieuw in het bezit kan worden gesteld van een duplicaat van haar Griekse verblijfsdocumenten."*[116]

En:

> *"Uit het voorgaande blijkt dat de geldigheidsduur van verzoekers ADET en Griekse reisdocument nog niet verstreken is. Verzoeker verklaarde tijdens het persoonlijk onderhoud dat hij zijn Griekse verblijfskaart en Grieks reisdocument **in het vliegtuig heeft weggegooid** (NPO, p. 10). Voor zover hij niet langer over de originele documenten zou beschikken, bevindt verzoeker zich niet in de situatie van een statushouder in Griekenland wiens verblijfsvergunning en reisdocument verstreken zijn. Nog daargelaten dat **verzoeker zelf verantwoordelijk is voor de eventuele moeilijkheden** die voor hem zouden kunnen voortvloeien uit het feit dat hij niet langer over het originele Griekse verblijfs-en reisdocument beschikt, blijkt uit de beschikbare landeninformatie niet dat het voor verzoeker onmogelijk zou zijn om een duplicaat van deze documenten te verkrijgen."*[117]

Daarnaast wordt in uitzonderlijke gevallen het beroep tegen de niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS toch verworpen, ondanks het feit dat de Griekse verblijfsvergunning van de verzoeker is vervallen.[118] Deze verwerpingen zijn gebaseerd op de vaststelling dat de verzoeker beschikt over **middelen, een netwerk of andere ondersteuning** om, in afwachting van de verlenging van de Griekse verblijfsdocumenten, het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee deze na de terugkeer naar Griekenland te maken zou kunnen krijgen.[119] Indien uit de feiten van de zaak blijkt dat de verzoeker beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning dan is het dus mogelijk dat het beroep verworpen wordt.[120]

Zoals hierboven werd besproken, kan het gebrek aan een Griekse verblijfsvergunning moeilijkheden met zich meebrengen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, de sociale bijstand en de huisvesting. Omwille hiervan moet volgens de RvV onderzocht worden of de familiale toestand, de beschikbare middelen en het eventuele netwerk in Griekenland voldoende zijn om te voorkomen dat de verzoeker bij terugkeer naar Griekenland terechtkomt in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie[121]:

> *"Zoals hierboven reeds werd aangehaald, is het voor een begunstigde van internationale bescherming die nog niet in het bezit is gesteld van een ADET of wiens ADET is vervallen, naast een zekere mate van zelfredzaamheid en de afwezigheid van bijzondere kwetsbaarheden, ook noodzakelijk dat hij **beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning om, in afwachting van de verlenging van zijn Griekse verblijfsdocumenten het hoofd te kunnen bieden** aan de moeilijkheden waarmee hij na zijn terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken*

[116] RvV 30 juli 2024, nr. 310.585, p. 5.
[117] RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408, p. 20.
[118] RvV 13 september 2024, nr. 312.997; RvV 19 september 2024, nr. 313.208.
[119] *Ibid*.
[120] *Ibid*.
[121] RvV 23 mei 2024, nr. 307.025; RvV 11 juli 2024, nr. 309.588; RvV 19 september 2024, nr. 313.208.

kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, sociale bijstand en huisvesting."[122]

Bijgevolg is het waarschijnlijker dat de RvV de beslissing van het CGVS zal vernietigen wanneer de verzoekende partij aantoont dat zijn netwerk en middelen onvoldoende zijn om de uitdagingen bij terugkeer naar Griekenland het hoofd te bieden tijdens de wachtperiode voor het herkrijgen van een Griekse verblijfsvergunning.[123]

Dit element wordt onder andere meegenomen in een vernietigingsbeslissing van de RvV van april 2024:

> *"(…) (vi) het gegeven dat in deze stand van zaken **niet op afdoende wijze kan blijken** dat verzoekende partij, die Griekenland sinds 18 november 2017 heeft verlaten, **actueel beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning** die haar in staat kunnen stellen om, in geval van terugkeer naar Griekenland, de mogelijk lange periode voor de verlenging van haar verblijfsvergunning te overbruggen (…)."*[124]

Daarnaast blijkt uit een aantal arresten van de RvV dat wanneer het CGVS de verzoeker onvoldoende diepgaand bevraagd heeft met betrekking tot de huisvesting, woonsituatie of aanwezigheid van middelen, een netwerk of andere ondersteuning, dit ook kan leiden tot een vernietiging van de beslissing.[125] Zo wordt het CGVS verplicht om de situatie van de verzoeker bij terugkeer naar Griekenland verder te onderzoeken.

Bovendien neemt de RvV ook het **profiel van de verzoeker** mee in deze beoordeling. Zo houdt de RvV rekening met het feit dat de verzoeker ouder is van minderjarige kinderen of zwanger is, ingeval onvoldoende blijkt dat verzoeker actueel beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning die deze in staat stelt om, in geval van terugkeer naar Griekenland, de mogelijk lange periode voor de verlenging van de verblijfsvergunningen te overbruggen.[126]

Een voorbeeld van dergelijke redenering van de RvV is:

> *"Gelet op het geheel van de voorliggende elementen, (…) (iii) het gegeven dat verzoekende partij **moeder van drie minderjarige kinderen is en ondertussen opnieuw zwanger blijkt te zijn** en (iv) het gegeven dat in deze stand van zaken **niet op afdoende wijze kan blijken dat verzoekende partij en haar kinderen, die Griekenland sinds 2 april 2022 hebben verlaten, actueel beschikken over middelen, een netwerk of andere ondersteuning** die hen in staat kunnen stellen om, in geval van terugkeer naar Griekenland, de mogelijk lange periode voor de verlenging van hun verblijfsvergunningen te overbruggen (…) acht de Raad een **verder en gedegen onderzoek van de situatie van verzoekende partij en haar kinderen** als begunstigden van internationale bescherming bij terugkeer naar Griekenland aangewezen."*[127]

[122] RvV 23 mei 2024, nr. 307.025, p. 21.
[123] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588.
[124] RvV 15 april 2024, nr. 304.721, p. 17.
[125] RvV 3 mei 2024, nr. 306.079; RvV 22 mei 2024, nr. 306.951; RvV 23 mei 2024, nr. 307.085; RvV 30 augustus 2024, nr. 312.162.
[126] RvV 16 april 2024, nr. 304.952; RvV 19 april 2024, nr. 305.163; RvV 19 april 2024, nr. 305.164; RvV 2 september 2024, nr. 312.327.
[127] RvV 19 april 2024, nr. 305.164, p. 19.

Naast de beschikbare middelen en het al dan niet bestaan van een netwerk in Griekenland, gaat de RvV ook na of de verzoeker over de nodige **zelfredzaamheid** beschikt om het hoofd te kunnen bieden aan de eventuele moeilijkheden waarmee deze te maken zou kunnen krijgen na de terugkeer naar Griekenland tijdens de wachtperiode voor het herkrijgen van verblijfsdocumenten.[128] Een voorbeeld van de beoordeling van de zelfredzaamheid van de verzoeker is[129]:

> *"Bovendien slaagde verzoekende partij erin om op eigen houtje van Griekenland naar België te reizen, daarna naar Duitsland te gaan, vervolgens terug te komen naar België voor een bezoek aan vrienden om hierna terug te keren naar Duitsland en ten slotte nog door te reizen naar Zweden alvorens terug te keren naar België.* ***Dit alles toont van een grote zelfredzaamheid alsook van een bepaald financieel vermogen****."*[130]

In een aantal arresten verwierp de RvV dan ook het beroep ondanks het verlopen van de verblijfsvergunning, aangezien de verzoekers, rekening houdend met hun netwerk van vrienden en kennissen, hun middelen en hun zelfredzaamheid, het hoofd zouden kunnen bieden aan eventuele moeilijkheden tijdens de wachtperiode op documenten.[131]

Verder blijkt uit de bestudeerde rechtspraak van de RvV dat in twee gevallen de verzoekers tijdens hun asielprocedure aangegeven hebben dat ze **gedwongen teruggestuurd werden na het verkrijgen van internationale bescherming in Griekenland, maar voor het verwerven van de vereiste verblijfsdocumenten**.[132] De RvV heeft dit in deze gevallen ook meegenomen als element tot vernietiging van de beslissing van het CGVS, aangezien het CGVS geen afdoend onderzoek had gevoerd naar de voorgehouden gedwongen terugkeer en de documenten die verzoekende partij neerlegde ter ondersteuning hiervan. De RvV staaft dit als volgt:

> *"Er werden door de protection officer tijdens het persoonlijk onderhoud* ***weinig tot geen vragen gesteld over de eventuele gedwongen terugkeer naar Turkije*** *en er werden geen vragen gesteld over de printscreens van het mailverkeer die verzoekende partij ter ondersteuning van haar verklaringen neerlegde. In de aanvullende nota brengt de verzoekende partij andere printscreens bij die dateren van maart 2022 (printscreens die mailverkeer tussen haar halfbroer en het Griekse consulaat-generaal in Istanbul tonen). Gelet op de* ***beperkte vraagstelling tijdens het persoonlijk onderhoud en de stukken gevoegd aan de aanvullende nota, komt het aan de verwerende partij om nader onderzoek te voeren*** *naar de verklaringen van de verzoekende partij dat zij gedwongen werd teruggestuurd naar Turkije nadat zij er internationale bescherming verkreeg, doch vooraleer zij in het bezit werd gesteld van de vereiste verblijfsdocumenten."*[133]

[128] RvV 13 september 2024, nr. 312.997; RvV 18 september 2024, nr. 313.153; RvV 23 september 2024, nr. 313.328; RvV 23 september 2024, nr. 313.329; RvV 23 september 2024, nr. 313.337.
[129] RvV 13 september 2024, nr. 312.997; RvV 18 september 2024, nr. 313.153; RvV 23 september 2024, nr. 313.337.
[130] RvV 13 september 2024, nr. 312.997, p. 3.
[131] RvV 13 september 2024, nr. 312.997; RvV 18 september 2024, nr. 313.153.
[132] RvV 30 april 2024, nr. 305.939; RvV 30 april 2024, nr. 305.940.
[133] RvV 30 april 2024, nr. 305.940, p. 17.

3.3.2 Beschermingsstatus

Duidelijkheid over de beschermingsstatus waarover de verzoeker beschikt in Griekenland is een belangrijke factor die een impact kan hebben op de beslissing van de RvV tot verwerping van het beroep, dan wel vernietiging van de beslissing van het CGVS. De reden hiervoor is dat de modaliteiten van de vluchtelingenstatus in Griekenland aanzienlijk verschillen van die van de subsidiaire beschermingsstatus.[134] Uit recente landeninformatie blijkt dat erkende vluchtelingen in Griekenland een verblijfsrecht krijgen van drie jaar, met de mogelijkheid tot verlenging, terwijl begunstigden van subsidiaire bescherming slechts een verblijfsrecht van één jaar ontvangen.[135] Dit onderscheid heeft dus een grote impact op de geldigheidsduur van verblijfsvergunningen, wat het belang van duidelijkheid over de beschermingsstatus onderstreept.

In gevallen waarin niet duidelijk is of de verzoeker beschikt over de vluchtelingenstatus dan wel over de subsidiaire beschermingsstatus vernietigt de RvV bijgevolg de niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS, aangezien nader onderzoek noodzakelijk is.[136]

In verschillende vernietigingsarresten bepaalt de RvV dan ook dat uit het administratief dossier kan worden afgeleid dat de verzoeker een beschermingsstatus in Griekenland heeft gekregen, maar dat niet duidelijk is of dit een vluchtelingenstatus is of subsidiaire beschermingsstatus.[137]

Anderzijds is het ook belangrijk voor de RvV dat vaststaat dat de verzoeker daadwerkelijk internationale bescherming geniet in Griekenland. In een ander arrest bepaalt de RvV immers dat het CGVS onvoldoende onderzocht heeft of de verzoeker daadwerkelijk en actueel internationale bescherming geniet in Griekenland:

> *"In casu zijn de verklaringen van de verzoekende partij tijdens het persoonlijk onderhoud **niet afdoende om vast te stellen dat zij over internationale bescherming beschikt in Griekenland** daar ze niet overeenkomen met de objectieve landeninformatie en de verzoekende partij geenszins zeker weet of ze subsidiaire bescherming gekregen heeft. Voorts worden de verklaringen van de verzoekende partij niet met objectieve gegevens onderbouwd. De verwerende partij, die niet ter terechtzitting verschenen is, maakt **geenszins aannemelijk dat zij in de onmogelijkheid was om deze informatie te bekomen via opzoekingen in de Eurodac database of via contactopname met de Griekse autoriteiten**. In casu kan niet worden aangenomen dat de conditio sine qua non voor het niet-ontvankelijk verklaren van het verzoek om internationale bescherming van de verzoekende partij vervuld is."*[138]

Deze voormelde arresten tonen aan dat onduidelijkheid over de beschermingsstatus van de verzoeker aanleiding kan geven tot een vernietigingsbeslissing.

---

[134] RvV 19 april 2024, nr. 305.164; RvV 30 april 2024, nr. 306.935; RvV 30 april 2024, nr. 305.940; RvV 31 mei 2024, nr. 307.599.
[135] *Ibid.*; AIDA, *Country report: Greece – 2023 update*, 2023, p. 243.
[136] RvV 19 april 2024, nr. 305.164; RvV 30 april 2024, nr. 306.935; RvV 30 april 2024, nr. 305.940; RvV 31 mei 2024, nr. 307.599.
[137] *Ibid.*
[138] RvV 31 mei 2024, nr. 307.599, p. 13.

3.3.3 Gezondheidstoestand: medische en psychotherapeutische attesten

Bij de beoordeling van een mogelijke situatie van bijzondere kwetsbaarheid dat de verzoeker zou kunnen verhinderen zijn rechten te doen gelden, is de gezondheidstoestand van de verzoeker een element dat door de RvV vaak uitgebreid beoordeeld wordt. Er wordt hierbij zowel naar de fysieke, als naar de mentale gezondheidstoestand van de verzoeker gekeken.

De gezondheidstoestand van de verzoeker kan immers bepalend zijn in het onderzoek of hij onafhankelijk van zijn wil, na terugkeer naar Griekenland, in staat zal zijn om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften alsook een beroep zal kunnen doen op noodzakelijke medische behandeling en medicatie om te vermijden dat hij een reëel risico loopt om terecht te komen in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie die negatieve gevolgen voor zijn mentale gezondheid zou hebben of die hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid.[139]

A. Belang van medische en psychotherapeutische attesten

Om de gezondheidstoestand en bijgevolg de bijzondere kwetsbaarheid in hoofde van de verzoeker aan te tonen, is het belangrijk om **medische attesten** voor te leggen. Dit blijkt uit verschillende beslissingen van de RvV, waarin de RvV oordeelt dat bij gebrek aan attesten niet vastgesteld kan worden dat de verzoeker een kwetsbaar profiel heeft[140]:

> *"De Raad wijst er in dit verband nog op dat verzoekende partij **geen attesten** heeft voorgelegd om haar **beweerde medische problemen te staven**. (…) Uit het voorgaande kan echter niet afgeleid worden dat verzoekende partij zou kampen met medische problemen die belangrijke gevolgen zouden hebben voor haar zelfstandig functioneren. **Op basis hiervan kan niet op objectieve wijze een bijzondere kwetsbaarheid in hoofde van verzoekende partij worden vastgesteld**."*[141]

En:

> *"Bovendien brengt ze in het kader van haar vraag tot horen **geen enkel medisch document** bij die zou kunnen aantonen dat ze op heden over een kwetsbaar profiel beschikt waardoor ze niet in haar levensonderhoud zou kunnen voorzien of bij een terugkeer naar Griekenland in een toestand van verregaande materiële deprivatie zou terechtkomen."*[142]

De RvV hecht dus een aanzienlijke waarde aan medische attesten:

> *"Aldus geeft verzoeker heden blijk van een ernstige psychische problematiek die een volgehouden therapeutische en psychologische opvolging behoeft en die hij met een **gedegen en ernstig attest staaft**, waardoor nader dient te worden onderzocht of er in casu sprake is van een 'bijzondere kwetsbaarheid'."*[143]

---

[139] RvV 25 juli 2024, nr. 310.487.
[140] RvV 30 juli 2024, nr. 310.585; RvV 13 september 2024, nr. 312.997; RvV 19 september 2024, nr. 313.208; RvV 19 september 2024, nr. 313.209; RvV 19 september 2024, nr. 313.210; RvV 19 september 2024, nr. 313.218; RvV 23 september 2024, nr. 313.328; RvV 23 september 2024, nr. 313.329; RvV 23 september 2024, nr. 313.330.
[141] RvV 30 juli 2024, nr. 310.585, pp. 2-3.
[142] RvV 19 september 2024, nr. 313.209, p. 14.
[143] RvV 11 juli 2024, nr. 309.588, p. 17.

Zo heeft de RvV in een recent arrest een niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS vernietigd, louter op basis van nieuwe documenten en psychotherapeutische attesten die de verzoeker had ingediend over haar gezondheidssituatie:

> *"Gelet op het **geheel van de door verzoekende partij aangebrachte documenten inzake haar gezondheidssituatie en meer in het bijzonder van de attesten opgesteld door een klinische psycholoog** waar er onder meer sprake is van een posttraumatische stresssyndroom van DSM- (score 63), acht de Raad een verder en gedegen onderzoek nodig teneinde na te gaan of er in hoofde van verzoekende partij sprake is van een bijzondere kwetsbaarheid."*[144]

Zoals reeds hierboven besproken, hecht de RvV ook veel belang aan de psychologische gezondheidssituatie van de verzoeker. Opnieuw is het hier wel belangrijk dat de verzoeker dit kan staven met gedegen **psychotherapeutische of psychologische attesten**:

> *"**Uit het attest van Dr. R.C. blijkt dat elke verandering van omgeving ongunstig kan zijn voor verzoekende partij** en dat haar opnieuw blootstellen aan de oorsprong van haar trauma nefaste gevolgen kan hebben voor haar. (…) Daarnaast legt verzoekende partij ook een **psychologisch attest** neer van 20 januari 2023 waaruit blijkt dat zij reeds meerdere keren op consultatie gegaan is bij een psycholoog van Artsen Zonder Grenzen. Hierin wordt vastgesteld dat verzoekende partij niet enkel aan een zeer ernstige vorm van PTSS lijdt, maar ook een ernstige depressie heeft. Zij heeft **nood aan een psychologische behandeling op lange termijn**."*[145]

Uit de rechtspraak van de RvV kan bovendien afgeleid worden dat psychotherapeutische attesten meer waarde hebben als zij een diagnose bevatten:

> *"Er ligt heden dus een **gedegen en ernstig psychologisch attest** voor dat werd opgesteld door de psychologische dienst van het gesloten centrum waar verzoeker verblijft. Alhoewel **dit attest nog geen diagnose bevat, ligt er wel een begin van bewijs van een psychische problematiek voor**. Er moet dan ook nader worden onderzocht of er in casu sprake is van een "bijzondere kwetsbaarheid"."*[146]

En:

> *"**Alhoewel dit recent verslag nog geen diagnose bevat, ligt er wel een begin van bewijs van een psychische problematiek voor waarvoor dringend psychologische ondersteuning nodig zou zijn**. Dat er geen elementen zijn die erop wijzen dat de psychische problemen van verzoeker een regelmatige en complexe opvolging, behandeling en toezicht vereisen, zoals in de bestreden beslissing wordt gesteld, kan dus niet meer zomaar worden aangenomen."*[147]

Als verzoeker door middel van psychotherapeutische of medische attesten kan aantonen dat de **psychologische problemen ernstig genoeg** zijn om te wijzen op een bijzondere kwetsbaarheid, dan zal de RvV aangeven dat moet worden nagegaan *"of verzoekende partij, gelet op haar bijzondere kwetsbaarheid als gevolg van haar psychische problemen, in staat zal zijn om bij terugkeer naar en in Griekenland **te voorzien in haar meest elementaire***

[144] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.107, p. 5.
[145] RvV 30 april 2024, nr. 305.935, p. 17.
[146] RvV 23 mei 2024, nr. 307.025, p. 22.
[147] RvV 30 augustus 2024, nr. 312.162, p. 20.

***behoeften** en ook **een beroep zal kunnen doen op noodzakelijk geachte psychologische behandeling** om zo te vermijden dat zij een reëel risico loopt te worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 4 van het Handvest."*[148]

In bepaalde gevallen geeft de RvV zelfs aan dat nagegaan moet worden of, gelet op de psychologische problemen van de verzoekende partij, een terugkeer naar Griekenland op zich niet reeds **een reëel risico inhoudt op onmenselijke of vernederende behandeling** in de zin van artikel 4 van het Handvest.[149] Dit is het geval wanneer de RvV de psychologische problemen van de verzoeker dermate ernstig acht, bijvoorbeeld bij geattesteerde zelfmoordgedachten[150], ernstige angstklachten[151], posttraumatische stressklachten[152] en stemmingsklachten[153].

B. Talrijke tekortkomingen in de therapeutische ondersteuning van statushouders met psychische problemen

Het voorleggen van een degelijk psychotherapeutisch attest heeft in verschillende arresten geleid tot een vernietigingsbeslissing van de RvV. Daarbij baseert de RvV zich op een bijkomend element, namelijk *"de talrijke tekortkomingen in de therapeutische ondersteuning van statushouders met psychische problemen, zoals blijkt uit de landeninformatie."*[154]

De landeninformatie, waarop de RvV voorgaande stelling baseert, is de volgende:

> *"As mentioned in the previous report, in March 2021, the Special Commission on Mental Health of the Ministry of Health highlighted "the **absence of an appropriate therapeutic framework for stabilization and improvement of mental health**" of refugees and asylum seekers. It added that the Greek State has not foreseen "the provision of specialized mental health services aiming at psychiatric observation on a regular basis, as well as therapeutic support to them in Psychosocial Rehabilitation Units". As a result, the right to dignity and to health is not guaranteed to those persons."*[155]

De RvV steunt haar vernietigingsbeslissingen dus ook op algemene landeninformatie over therapeutische ondersteuning, maar **uitsluitend *in combinatie met* een psychotherapeutisch attest**.[156]

C. Factoren die de waarde van een medisch attest kunnen inperken

Hoewel hierboven is toegelicht dat de RvV veel waarde hecht aan medische attesten, kunnen bepaalde factoren ervoor zorgen dat er minder waarde wordt toegekend aan deze medische attesten. Dit kan zelfs het geval zijn wanneer gedegen en ernstige psychotherapeutische en/of

---

[148] RvV 2 mei 2024, nr. 306.028, p. 17.
[149] RvV 15 februari 2024, nr. 301.624; RvV 15 februari 2024, nr. 301.625; RvV 2 mei 2024, nr. 306.028.
[150] RvV 15 februari 2024, nr. 301.624; RvV 15 februari 2024, nr. 301.625.
[151] RvV 2 mei 2024, nr. 306.028.
[152] *Ibid*.
[153] *Ibid*.
[154] RvV 15 april 2024, nr. 304.721; RvV 30 april 2024, nr. 305.935; RvV 2 mei 2024, nr. 306.028; RvV 23 mei 2024, nr. 307.085; RvV 11 juli 2024, nr. 309.588.
[155] Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 26.
[156] RvV 2 mei 2024, nr. 306.028; RvV 30 mei 2024, nr. 307.557; RvV 31 mei 2024, nr. 307.600; RvV 11 juli 2024, nr. 309.588; Refugee Support Aegean en Pro Asyl, *Beneficiairies of international protection in Greece: Access to documents and socio-economic rights*, maart 2023, p. 26.

medische attesten met vastgestelde diagnoses aan het dossier zijn toegevoegd. Deze factoren worden hieronder kort overlopen.

- Ouderdom van het attest

Ten eerste kunnen **de ouderdom** van een medisch attest, **het tijdstip van indiening** en de opgegeven **reden voor een laattijdige indiening** invloed hebben op de beslissing van de RvV. In dit verband stelt de RvV in een arrest van augustus 2024 het volgende vast:

> *"Het bij aanvullende nota neergelegde medisch verslag van het Universitair Verplegingscentrum Brugmann van 14 februari 2023 dateert, net als voormeld verslag van voornoemde dokter, **eveneens van begin 2023 en dus al lange tijd geleden**, waarbij de Raad vaststelt dat verzoekende partij **niet de minste toelichting verschaft waarom zij dit oude attest nog niet eerder bijbracht**."*[157]

- Reikwijdte van de diagnose en link met situatie in Griekenland

Ook de reikwijdte van de diagnose, in verhouding tot de mogelijkheid om de relevante rechten en voordelen in Griekenland te laten gelden, speelt een rol bij de beoordeling van deze attesten door de RvV. Zo argumenteerde de RvV het volgende:

> *"Waar uit de door hem bijgebrachte attest van zijn psycholoog in België blijkt dat hij over slaap- en geheugenproblemen klaagt en wordt behandeld voor tuberculose, kan evenwel **niet blijken dat er in hoofde van verzoeker sprake is van een medisch-psychische aandoening die belangrijke gevolgen voor zijn zelfstandig functioneren met zich meebrengt**. Waar in het medisch attest wordt benadrukt dat in het kader van zijn therapeutische ondersteuning twee sessies per maand vereist zijn, kan in deze stand van zaken **niet blijken dat hij in Griekenland geen toegang zal hebben tot benodigde psychologische ondersteuning en er ginds geen vertrouwensband kan opgebouwd worden tussen hem en de psycholoog**. **Het komt verzoeker toe**, in navolging van de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie, om in concreto **aan te tonen dat hij zijn rechten en voordelen niet zou kunnen laten gelden in Griekenland. Bij gebrek aan effectieve pogingen hiertoe, blijft hij manifest in gebreke**."*[158]

- Gebrek aan objectieve vaststellingen

Ten slotte houdt de RvV ook rekening met **de manier waarop de arts de vaststellingen in het medisch attest heeft bekomen**. Wanneer een medisch attest zich met name enkel baseert op de verklaringen van de verzoeker, en niet op andere objectieve bronnen van informatie (zoals een medisch onderzoek uitgevoerd volgens de richtlijnen van het Istanbul Protocol[159]), dan hecht de RvV minder waarde aan dit attest.[160] Zo bepaalt de RvV:

> *"Uit het loutere gegeven dat verzoeker gezondheidsproblemen kent (supra), kan niet worden afgeleid dat hij zich in Griekenland in een staat van zeer verregaande materiële deprivatie bevond en sluit evenmin uit dat er andere oorzaken kunnen zijn voor de*

[157] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.111, p. 6.
[158] RvV 5 februari 2024, nr. 301.028, p. 3.
[159] Voor meer informatie over medische attesten opgesteld volgens de richtlijnen van het Istanbul Protocol, zie: NANSEN, *NANSEN Note 2023-2: L'utilisation des rapports médico-légaux dans la procédure d'asile*, 2023.
[160] RvV 9 juli 2024, nr. 309.566; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091.

psycho-medische problemen van verzoeker. De Raad benadrukt dat de psychiater en arts die de voorliggende attesten hebben opgesteld, zich voor de gesuggereerde oorzaak van de problematiek ***louter en alleen hebben gebaseerd op de verklaringen van verzoeker en niet op een objectieve bron van informatie. Aan deze verslagen kan bijgevolg slechts een zeer beperkt gewicht worden gegeven, te meer nu er vragen bij de authenticiteit ervan kunnen worden geplaatst****."*[161]

3.3.4 Inspanningsvereiste integratie

Hoewel de RvV erop wijst dat *"het aan de begunstigde(n) van internationale bescherming toekomt om de nodige inspanningen te doen om zich te integreren in de samenleving waar hij/zij internationale bescherming heeft bekomen, door er onder meer werk en huisvesting te zoeken,"*[162] **erkent de RvV dat er momenteel voor statushouders een aanzienlijk gebrek is aan informatie over de toegang tot de arbeidsmarkt in Griekenland**. Dit heeft als gevolg dat kritiek van het CGVS dat verzoekers geen voldoende inspanningen hebben geleverd om hun integratie in de Griekse samenleving te laten slagen, in perspectief moet worden geplaatst.[163]

Na nader onderzoek blijkt dat de RvV verschillende factoren in overweging neemt om te bepalen of begunstigden van internationale bescherming **voldoende inspanningen hebben geleverd om zich te integreren** in de Griekse samenleving: de duur van het verblijf in Griekenland na het verkrijgen van internationale bescherming, de inspanningen die zijn geleverd om werk en huisvesting te vinden, en de pogingen om de taal te leren.[164] Dit blijkt uit een aantal arresten van de RvV:

"Zoals in de beschikking wordt opgemerkt, kan op basis van verzoekende partij haar ***kort verblijf van 5 maanden in Griekenland nadat zij er internationale bescherming*** *in de vorm van de vluchtelingenstatus verkreeg,* ***onmogelijk conclusies worden getrokken omtrent de mogelijkheden op het vlak van huisvesting, werkgelegenheid, medische zorgen of het aanbieden van taalcursussen in Griekenland****."*[165]

En:

"Het feit dat er een einde wordt gesteld aan de materiële opvang voor begunstigden van internationale bescherming moet in samenhang worden bekeken met het feit dat nadat de beschermingsstatus wordt toegekend, de begunstigden zelf in hun onderhoud moeten voorzien. ***In het kader van huisvesting en tewerkstelling kan worden verwacht van verzoeker, die er internationale bescherming heeft verkregen, om de nodige procedures te doorlopen en geduld uit te oefenen vooraleer hij daaromtrent conclusies trekt****."*[166]

En:

[161] RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091, p. 21.
[162] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.111, p. 3.
[163] RvV 23 mei 2024, nr. 307.085.
[164] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.111; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.093; RvV 19 september 2024, nr. 313.208; RvV 19 september 2024, nr. 313.212; RvV 19 september 2024, nr. 313.219; RvV 23 september 2024, nr. 313.328; RvV 23 september 2024, nr. 313.329; RvV 23 september 2024, nr. 313.330; RvV 23 september 2024, nr. 313.337.
[165] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.111, p. 6.
[166] RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.093.

> *"(…) nu verzoeker eerder zeer* ***beperkte stappen heeft gezet op het vlak van huisvesting en tewerkstelling en Griekenland al verliet korte tijd na het verkrijgen van zijn vluchtelingenstatus, kan hij bezwaarlijk stellen dat hij geen kans maakte op het verkrijgen van een job of onderdak of toegang tot medische zorgen****. Het algemeen betoog in zijn verzoekschrift doet hier geen afbreuk aan. Hoewel de draagwijdte van de notie "persoonlijke keuzes" moet worden gerelativeerd in het licht van de erg precaire situatie voor statushouders in Griekenland, kan dit geen afbreuk doen aan hetgeen supra wordt vastgesteld, met name dat* ***verzoeker geen ernstige pogingen heeft ondernomen om werk en onderdak te zoeken of om de taal te leren en dat hij evenmin concreet betwist dat uit zijn houding en handelen blijkt dat hij geenszins van plan was om in Griekenland een leven op te bouwen****."*[167]

De inspanningsvereiste voor integratie in de Griekse samenleving wordt duidelijk geïllustreerd in een arrest van 13 september 2024, waarin de RvV, in haar beslissing tot verwerping van het beroep tegen een niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS, als enige element voor verwerping aanneemt dat de verzoeker niet de nodige inspanningen heeft geleverd om zich "*te integreren in de samenleving waar zij internationale bescherming heeft bekomen door onder meer werk en onderdak te vinden en de taal te leren"* en dat zij *"nooit de intentie had om een leven in Griekenland op te bouwen"*.[168] Deze constateringen hebben de RvV in staat gesteld te concluderen dat **niet kan worden aangetoond** ***"dat ze buiten haar wil en persoonlijke keuzes om in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie verkeerde*** *dan wel bij een terugkeer dreigt terecht te komen"*.[169] Ook in een ander arrest verwerpt de RvV het beroep tegen een niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS op basis van het niet vervullen van deze inspanningsvereiste door de verzoeker.[170]

Uit bovenstaande rechtspraak van de RvV kan worden afgeleid dat **verblijfsperiodes van enkele maanden, of korter, na de toekenning van internationale bescherming** door de RvV worden beschouwd als te kort om te kunnen concluderen dat de verzoekende partij de inspanningsvereiste voor integratie heeft vervuld.[171] Zo verwijst de RvV naar de motivering van de bestreden niet-ontvankelijkheidsbeslissing van het CGVS, met betrekking tot het korte verblijf van de verzoeker en zijn gezin, om haar eigen beslissing in beroep tot verwerping te staven:

> *"****Nergens uit jullie verklaringen kan blijken dat jullie enig ernstige poging hebben ondernomen om een toekomst op te bouwen in Griekenland****. Jullie geheel verblijf in Griekenland strekte er louter en alleen toe, documenten te verkrijgen zodoende jullie naar België konden reizen.* ***Zulks staat danig in contrast met wat er van een verzoeker om internationale bescherming verwacht mag worden en ondermijnt jullie beweringen aangaande gebrekkige faciliteiten of dienstverlening in Griekenland****."*[172]

---

[167] RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.093.
[168] RvV 13 september 2024, nr. 312.997.
[169] *Ibid*.
[170] RvV 16 september 2024, nr. 313.047.
[171] RvV 8 augustus 2024, nr. 311.111; RvV 14 augustus 2024, nr. 311.408; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.093; RvV 19 september 2024, nr. 313.209; RvV 19 september 2024, nr. 313.212; RvV 19 september 2024, nr. 313.219; RvV 23 september 2024, nr. 313.328; RvV 23 september 2024, nr. 313.329; RvV 23 september 2024, nr. 313.330; RvV 23 september 2024, nr. 313.337.
[172] RvV 2 september 2024, nr. 312.324, p. 4.

3.3.5 Hoger belang van het kind

In een aantal arresten houdt de RvV in haar beslissing tot vernietiging van de niet-ontvankelijkheidsbeslissing expliciet rekening met **het hoger belang en de bijzondere kwetsbaarheid van minderjarige kinderen**.[173]

Deze vernietigingsbeslissingen van de RvV zijn gebaseerd op het arrest *Tarakhel* van het EHRM, waarin het Hof oordeelde dat "*de extreme kwetsbaarheid van het kind een doorslaggevende factor is die prevaleert boven overwegingen met betrekking tot de status van illegale immigranten"*.[174] Zo bepaalde de RvV reeds:

> *"**De aanwezigheid van minderjarige kinderen maakt op zich reeds een kwetsbaarheid uit**, gelet op hun specifieke behoeften die verband houden met hun leeftijd en gebrek aan onafhankelijkheid."*[175]

En:

> *"In deze moet ook in het bijzonder **rekening worden gehouden met het beginsel van het hoger belang van de betrokken minderjarige kinderen en de kwetsbaarheid die voortvloeit uit hun minderjarigheid, alsook de impact van verzoekers bijzondere kwetsbaarheid op zijn mogelijkheid om in de basisbehoeften van zijn minderjarige kinderen te voorzien**. Hierbij stelt de Raad vast dat verzoekers verklaringen omtrent zijn moeilijkheden om huisvesting en tewerkstelling te vinden, steun vinden in de objectieve landeninformatie met betrekking tot de erg precaire situatie van statushouders in Griekenland."*[176]

3.3.6 Racisme en mishandeling

Op basis van verschillende rapporten van Refugee Support Aegean (RSA)[177] en Human Rights Watch[178] erkent de RvV dat:

> *"(…) er in Griekenland een **klimaat bestaat dat wordt gekenmerkt door doelwitvorming en racistische houdingen ten opzichte van vluchtelingen en migranten**. Dit gaat bovendien volgens hen niet alleen uit van burgers, maar **ook van het politieke en publieke discours** waarbij publieke vertegenwoordigers van partijen in het Griekse parlement zich negatief uitlaten. (…) Uit een ander rapport van RSA blijkt dat er in Griekenland zich een **heel aantal incidenten van politiegeweld en willekeur** voordoen en dat dit geen geïsoleerde gevallen betreffen, maar eerder een frequent en steeds vaker voorkomend fenomeen."*[179]

Toch stelt de RvV in hetzelfde arrest vast dat **de aangehaalde gevallen van mishandeling en/of racisme niet volstaan** om te concluderen dat de verzoekende partij bij terugkeer naar Griekenland zal terechtkomen in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie:

---

[173] RvV 22 februari 2024, nr. 302.108; RvV 16 april 2024, nr. 304.951; RvV 19 april 2024, nr. 305.163; RvV 19 april 2024, nr. 305.164.
[174] RvV 19 april 2024, nr. 305.163; EHRM 4 november 2014, nr. 29217/12, *Tarakhel*, §§ 94-99.
[175] RvV 22 februari 2024, nr. 302.108, p. 7.
[176] *Ibid*., p. 8.
[177] Refugee Support Aegean, *Rule of law backsliding continues in Greece*, 27 januari 2023; Refugee Support Aegean, *Racist Violence Recording Network expresses serious concern over escalating targeting of refugees and migrants*, 28 augustus 2023.
[178] Human Rights Watch, *Greece: Events of 2023*, 2024.
[179] RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091; RvV 29 augustus 2024, nr. 312.093.

> *"**Voor zover kan worden aangenomen dat verzoeker het slachtoffer werd van mishandeling en/of van racisme**, kan de Raad slechts vaststellen dat, indien verzoeker inderdaad hardhandig werd aangepakt, hoewel ten zeerste betreurenswaardig, hieruit **evenmin kan blijken dat hij in geval van terugkeer naar Griekenland hierdoor zal terechtkomen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie** die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften. Bovendien toont verzoeker niet aan dat hij, rekening houdende met zijn specifieke individuele situatie, de nodige ernstige pogingen heeft ondernomen om in Griekenland zijn rechten te laten gelden."*[180]

In een ander arrest benadrukt de RvV dat van de verzoekers redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij **alle mogelijke juridische middelen binnen het Griekse rechtssysteem uitputten om bescherming van de lokale autoriteiten te verkrijgen**. Indien zij deze inspanningsvereiste niet vervullen, zal de RvV geneigd zijn vraagtekens te plaatsen bij de ernst van de door hen aangehaalde incidenten van racisme, discriminatie of geweld in Griekenland.[181]

4. Conclusie

Na een grondige analyse van de situatie van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland kan worden geconcludeerd dat de situatie in Griekenland voor deze begunstigden zeer precair blijft. Door deze kritieke situatie voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland beslissen sommigen van hen om het land te verlaten en in een andere EU-lidstaat, zoals België, internationale bescherming te zoeken.

Volgens artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de wet van 15 december 1980 kan het CGVS dergelijk verzoek om internationale bescherming niet-ontvankelijk verklaren. Dit artikel gaat er immers van uit dat de EU-regels door alle lidstaten op dezelfde manier getrouw worden toegepast. Dit beginsel van wederzijds vertrouwen tussen EU-lidstaten is een weerlegbaar vermoeden. Het komt dus toe aan statushouders in andere EU-lidstaten die een verzoek om internationale bescherming indienen in België om dit vermoeden te weerleggen.

De laatste jaren is de situatie in Griekenland zodanig precair dat een terugkeer naar Griekenland een eventuele schending van artikel 3 EVRM en artikel 4 van het Handvest kan inhouden. Hoewel op basis van recente en algemene landeninformatie duidelijk is dat er in Griekenland sprake is van een zeer precaire situatie, bepaalt de RvV dat er niet kan worden geconcludeerd dat de levensomstandigheden van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland zodanig zijn dat zij *a priori* allemaal automatisch geconfronteerd zullen worden met een reëel risico om terecht te komen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie waartegenover de Griekse autoriteiten onverschillig (zouden) staan. Dit neemt niet weg dat er een zeer precaire situatie is waardoor de grootste voorzichtigheid en zorgvuldigheid zijn geboden bij de beoordeling van beschermingsverzoeken van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland. In dit verband moet rekening worden gehouden met "alle gegevens van de zaak" en is het noodzakelijk om het verzoek om

[180] RvV 29 augustus 2024, nr. 312.091, p. 21.
[181] RvV 2 september 2024, nr. 312.324.

internationale bescherming op basis van de individuele omstandigheden van de verzoeker te beoordelen.

Dus, hoewel de algemene situatie in Griekenland momenteel een belangrijk onderdeel vormt van de persoonlijke situatie van een verzoeker om internationale bescherming, volstaat voor de RvV de verwijzing hiernaar niet om aan te tonen dat men nood heeft aan internationale bescherming in België. Een bijzondere kwetsbaarheid moet worden aangetoond. Uit de analyse van de rechtspraak van de RvV blijkt dat de RvV verschillende elementen meeneemt in deze beoordeling, waaronder bijvoorbeeld de eventuele verblijfsdocumenten waarover de persoon beschikt en de gezondheidstoestand van de persoon. Bij een beroepsprocedure voor de RvV kan het dus belangrijk zijn om de individuele situatie van de verzoeker toe te lichten aan de hand van de elementen die de RvV meeneemt in haar beoordeling.